

mladije

[Aktualno]

Različni obrazi prostovoljstva

[Intervju]

*“V Sloveniji je predvsem
treba veliko narediti
pri promociji kulture
prostovoljstva v družbi in
večji uveljavitvi
(mednarodnega)
prostovoljstva ter
mobilnosti mladih.”*

[V žarišču]

Prostovoljstvo v
evropski mladinski politiki

[V akciji]

Evropska prostovoljna
služba: okno v svet za
nove generacije

Program „Mladi v akciji“

GD Izobraževanje in kultura

PROGRAM MLADI V AKCIJI

Program MLADI V AKCIJI je program Evropske unije, ki sledi ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Omogoča finančno podporo projektom neformalnega učenja in mobilnosti mladih, ki prispevajo k ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Namenjen je mladim v starosti od 15 do 28 let (izjemoma 13–30).

PREDNOSTNA PODROČJA

Evropsko državljanstvo, participacija mladih, kulturna raznolikost in vključevanje mladih z manj priložnostmi.

MOŽNOSTI PROGRAMA MLADI V AKCIJI

Program s sprejemom projekta omogoča pridobitev finančne podpore za izvedbo projekta.

AKCIJA 1 – MLADI ZA EVROPO

Podakcija 1.1 – Mladinske izmenjave. Mladinska izmenjava je skupen projekt dveh ali več lokalnih skupin mladih iz različnih držav, kar omogoča obravnavo izbrane tematike v širšem evropskem kontekstu.

Podakcija 1.2 – Mladinske pobude. Mladinska pobuda je inovativen projekt skupine mladih v lokalnem okolju, s katerim želijo udeleženci prispevati k razvoju svoje skupnosti. Omogočeno je tudi mednarodno sodelovanje v transnacionalnih pobudah.

Podakcija 1.3 – Projekti mladih za demokracijo. S projekti mladih za demokracijo imajo različni akterji na področju mladine iz vsaj dveh držav možnost, da z medsebojnim sodelovanjem omogočijo ali povečajo vključevanje mladih v upravljanje javnih zadev, zlasti na občinskih ravneh.

AKCIJA 2 – EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA (EVS)

Namen akcije je omogočiti prostovoljcu učne izkušnje, s katerimi razvija ali krepi svoje sposobnosti in znanje, ter delo, ki ga opravlja, z namenom prispevati k razvoju gostiteljskega okolja, kjer se projekt odvija.

AKCIJA 3 – MLADI V SVETU

Akcija je razdeljena na dve podakciji. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo projekte sodelovanja s tako imenovanimi sosednjimi partnerskimi državami.

Podakcija 3.1 – Sodelovanje s sosednjimi partnerskimi državami Evropske unije. Akcija omogoča sodelovanje skupin mladih in akterjev na področju mladine v projektih programa MLADI V AKCIJI, ki prihajajo iz sosednjih partnerskih držav (Jugovzhodna Evropa, Vzhodna Evropa in Kavkaz ter sredozemske partnerske države).

AKCIJA 4 – PODPORNİ SISTEMI NA PODROČJU MLADINE

Akcija je razdeljena na osem podakcij. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo v sprejem projekte usposabljanja in mreženja.

Podakcija 4.3 – Usposabljanje in mreženje akterjev na področju mladinskega dela in organizacij. Podakcija omogoča možnost sprejema podpornih ali razvojnih aktivnosti za vse, ki so dejavni pri mladinskem delu, v prostovoljnih mladinskih organizacijah in organizacijah za mlade.

AKCIJA 5 – PODPORA EVROPSKEMU SODELOVANJU NA PODROČJU MLADINE

Akcija 5 je v celoti namenjena spodbujanju sodelovanja različnih akterjev na področju mladine, mladinskega dela in mladinske politike z namenom doseganja skupnih ciljev ter strukturiranega dialoga v okviru evropskega sodelovanja na področju mladine. Na decentralizirani ravni je mogoče v sprejem predlagati projekte srečanj mladih in odgovornih za mladinsko politiko.

Podakcija 5.1 – Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko. Podakcija podpira sodelovanje, seminarje in strukturiran dialog med mladimi, akterji na področju mladinskega dela in pristojnimi za mladinsko politiko.

KDO LAHKO SODELUJE?

Pri projektih lahko sodelujejo različni akterji (organizacije in posamezniki) na področju mladine, vključno z neformalnimi skupinami mladih. Večina projektov, ki jih lahko podpre program MLADI V AKCIJI, zahteva vzpostavitev partnerstva med akterji iz dveh ali več držav.

ROKI ZA ODDAJO PRIJAVNIC

Za projekte, ki se potegujejo za sprejem na decentralizirani ravni, so vsako leto trije roki za oddajo prijavnice: 1. februar, 1. maj in 1. oktober. Prijavnice se glede na datum začetka projekta pošljejo do ustreznega prijavnega roka. Prijavnice in dodatna navodila so na voljo na spletni strani www.mva.si.

AKTUALNO

Različni obrazi prostovoljstva 4

INTERVJU

O (mednarodnem) prostovoljstvu z Urbanom Preskerjem iz Zavoda Voluntariat 6

V ŽARIŠČU

Prostovoljstvo v evropski mladinski politiki 10

V AKCIJI

Evropska prostovoljna služba: okno v svet za nove generacije 12

Kaj je Evropska prostovoljna služba? 13

Pomen ustrezne podpore prostovoljcu EVS pred odhodom v tujino 14

Kako postanem prostovoljec EVS? 16

Prostovoljstvo v projektih Mladi v akciji 17

Zgled za vse Evropejce 19

REFLEKSIJE

O prostovoljstvu z Liene Palena iz Latvije 20

Jezikovno-kulturna popotovanja z »vedno nasmejeno« 21

Makedonija 22

COYOTE

Prostovoljstvo – zakaj je pomembno? 23

ZGODILO SE JE

Evropsko leto prostovoljstva 2011 26

Stripovski natečaj Zavoda MOVIT 27

TELESKOP

Prostovoljno delo starejših 28

Projekt, ki je omrežil mlado in staro 28

Priznanja najboljšim prostovoljcem preteklega leta 28

VIRI

Orodja za iskanje partnerjev za projekte EVS 29

Publikacije o Evropski prostovoljni službi 30

IN THIS ISSUE YOU CAN READ

Short English summaries of main articles 31

Kolofon

Založnik: Zavod Movit,
Nacionalna agencija programa Mladi v akciji
Odgovorni urednik: Janez Škulj
Izvršna urednica: Tinkara Bizjak Zupanc
Prispevke zbrala: Alja Bebar
Lektoriranje: Urša Fujs
Oblikovanje: Ozona studio – info.ozona.si
Naslov uredništva:
ZAVOD MOVIT,
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana
E-pošta: info@mva.si
Spletna stran: www.mva.si
Telefon: h.c. + 386 1 430 47 47
Faks: + 386 1 430 47 49
ISSN: 1580-805X

POPRAVEK

V 26. številki Mladja smo v prispevku »Program MVA je močna opora za razvoj tudi taborniškega dela« na strani 27 pomotoma spregledali napačen lektorski popravek v uvodniku prispevka, ki je povzročil napačno razumevanje, da gre za dve organizaciji (Zveza tabornikov Slovenije in nacionalno skavtsko organizacijo) in ne za eno samo organizacijo (Zveza tabornikov Slovenije, nacionalna skavtska organizacija). Omenjeni uvodnik bi se torej moral glasiti: »Zveza tabornikov Slovenije, nacionalna skavtska organizacija (ZTS) deluje v skladu z namenom, načeli delovanja in metodo svetovnega skavtskega gibanja ter je močno vpeta v mednarodno skavstvo, kar pomeni, da sodeluje in organizira vrsto aktivnosti, ki presegajo nacionalne meje.« Tako Zvezi tabornikov Slovenije kot tudi morebitnim zavedenim bralcem se za neljubo napako iskreno opravičujemo.

Zavod Movit

UVODNIK

Študija Prostovoljstvo v Evropski uniji, ki jo je leta 2010 objavila Evropska komisija, ocenjuje, da je bilo leta 2010 približno 100 milijonov Evropejcev vključenih v prostovoljske dejavnosti. V luči tega dejstva in iztekajočega se leta, ki ga je Evropska unija posvetila prostovoljstvu, smo želeli osvetliti vsaj nekatere odtenke živopisane svetilke prostovoljstva in priložnosti, ki jih ta ponuja mladim.

Namen Evropskega leta je bila pomoč pri ponazoritvi prostovoljstva kot ene izmed ključnih razsežnosti aktivnega državljanstva in demokracije, ki prispeva k usklajenemu razvoju evropskih družb in s katero se uresničujejo evropske vrednote, kot sta solidarnost in nediskriminacija.

Evropska komisija je želela izkoristiti priložnost, da z Evropskim letom preuči vlogo prostovoljstva v Evropski uniji in njegov prispevek k družbi. Prav tako je Komisiji je omogočilo iskanje odgovorov na vprašanje, kaj lahko Evropska unija in države članice storijo, da spodbudijo in podprejo prostovoljstvo, posebej na mednarodni ravni, se je glasila njegova utemeljitev.

Načelna podpora politik ni dovolj, da bi še tako izvrstna ideja zaživela v praksi; v hitro spreminjajočih se družbah je potrebno zagotoviti učinkovite podporne ukrepe za izvajanje dejavnosti in nenehen dialog z akterji. Zato smo se obrnili neposredno na sodelujoče v procesih mladinskega prostovoljnega dela: na prostovoljko, ki je svoj projekt namenila ustvarjanju publikacije o izkušnjah njenih vrstnikov po Evropi; na slovensko gostiteljsko organizacijo, ki je delila svoje izkušnje s sodelovanjem v projektu Evropske prostovoljne službe; na mlade z manj priložnostmi, ki so v okviru Evropske prostovoljne službe pridobili neformalno znanje in kompetence za opolnomočenje; na organizacije, ki so svoje delovanje v tem letu namenile projektom s področja prostovoljstva. Iskali smo primere dobrih praks na vseh področjih prostovoljnega dela in strnili najpomembnejša dejstva, ki naj bodo v pomoč pošiljajočim organizacijam, gostiteljskim organizacijam in prostovoljcem Evropske prostovoljne službe.

Samo na takšen način, s sodelovanjem vseh akterjev, lahko sporočilo o priložnostih doseže vse, ki jim je namenjeno. In prav priložnost je tista ključna sestavina, ki povezuje vse vpletene v procesu mladinskega prostovoljnega dela. Je priložnost mladinskih organizacij, da z novimi projekti rastejo in razvijajo svoje delovanje, je priložnost celotne družbe, da razvije nove mehanizme solidarnosti in zgradi medgeneracijske in medkulturne odnose na novih, bolj vključujočih temeljih – in predvsem je priložnost za mlade prostovoljce, da pridobijo neprecenljive izkušnje, znanja in zavedanje o lastnih zmožnostih.

Alja Bebar

Različni obrazi prostovoljstva

Prostovoljstvo nima le enega obraza. Opravljanje posameznih del in nalog brez plačila za opravljeno delo z dodano vrednostjo opravljenega dela za skupnost in sebe, toda tudi za sebe in s tem tudi za skupnost, je morda najširša definicija prostovoljnega dela. Vprašanje pa je, kateri obraz je prevladujoči obraz in kateri je »ta pravi«. Tukaj zagovarja vsak svojo malho. Razlog za debato o »ta pravem« je bolj kot z vsebinskimi potrebami pogojen s pričakovanji do podpore v okviru javnih politik.

Janez Škulj, ZAVOD MOVIT

Za mladinsko delo so prostovoljne aktivnosti mladih, vključno z njihovim sodelovanjem v aktivnostih mladinskega dela, ključni pristop. Tudi prostovoljno delo, še bolj pa prostovoljna služba, je sestavni del prostora učenja, ki ga poimenujemo prostor mladinskega dela. V tem prostoru ne gre zgolj za aktivno preživljanje prostega časa, ampak mu svojo vrednost v odraščanju in integraciji mladostnika dajejo prav učni učinki, ki jih dosežemo bodisi s priložnostnim

bodisi z neformalnim učenjem. Vendar prostovoljstvo ni zgolj domena mladinskega dela, prav tako ni prostora za vsako prostovoljstvo v mladinskem delu.

V zadnjih letih se je prostovoljstvo – vsaj glede institucionalnega okvira – zelo okrepilo. K takšnemu stanju je pripomogel predvsem sprejeti Zakon o prostovoljstvu, pri nastajanju katerega je – na obroke – sodeloval tudi MOVIT.

Ključne razlike med glavnino sodelujočih in nami so bili v izhodišču. Čemu je to prostovoljno delo pravzaprav namenjeno? Naše izhodišče je shema Evropske prostovoljne službe, pri kateri so vse aktivnosti prostovoljca EVS, vključno z njegovimi rednimi delovnimi nalogami, namenjene le enemu cilju. Učenju oziroma krepitevi kompetenc sodelujočega mladega prostovoljca ali prostovoljke EVS. Delovni učinek je sicer zaželen, vendar s stališča programa MvA ni nujen

za uspešno aktivnost EVS. EVS pač poteka v kontekstu mladinskega dela, pri čemer je mladinsko delo prostor učenja. Zato nismo bili zadovoljni predvsem takrat, ko so se hotele uveljavljati tiste rešitve, ki v odnos med t. i. prostovoljsko organizacijo in prostovoljcem uvajajo elemente zaposlitve. Toda zakon prinaša tudi pomembne druge učinke, nekatere rešitve ali usmeritve so več kot dobrodošle.

Razumemo, da marsikateri prostovoljec v marsikateri organizaciji opravlja dela in naloge, pri katerih enostavno brez tega ne gre, ali pa je tisto, kar takšna organizacija ponuja skupnosti, lahko ogroženo, saj si tega ne morejo privoščiti s plačano delovno silo. Velike humanitarne organizacije in tudi športne organizacije v svojem delu enostavno potrebujejo ljudi, ki bodo prostovoljno naredili tisto, kar je pač potrebno. In seveda so tudi tu razlike. Takšno pripravljenost sodelovanja ljudi potrebujejo včasih zaradi izrednih dogodkov, večjih prireditvev, toda takšno pripravljenost uporabljajo tudi za izvajanje svojih rednih dnevnih del in nalog.

Za sistemsko urejanje prostovoljstva in za vpeljavo različnih shem javnih politik, ki spodbujajo prostovoljstvo, morajo biti pomembna tudi druga vprašanja. Ko je – le kot primer – nastajala Evropska prostovoljna služba je bila glavna skrb evropskih sindikalnih zvez to, da EVS v nobenem primeru ne sme postati način izvajanja tistega dela, ki bi ga po svoji naravi morali izvajati z zaposleno delovno silo. Še danes je v postopku akreditacije gostiteljske organizacije EVS to eno izmed najpomembnejših vprašanj. Zato nas motijo tiste rešitve, ki so sicer elementi zaposlitve. Takšen element sta zagotovo odpovedni rok in obveznost posameznika, da bo sodeloval tudi v odpovednem roku, razmerja pa se urejajo tudi z ureditvijo, ki velja za obligacijska razmerja. In ravno tukaj je za nas točka, ki je nesprejemljiva s filozofskim okvirom EVS. Prostovoljec EVS lahko kadar koli reče nasvidenje, zoper njega pa ni mogoče uveljavljati odgovornosti, še najmanj materialne odgovornosti za škodo, ki jo je s svojim dejanjem povzročil zaradi odhoda. Pravzaprav je možnost, da prostovoljec EVS kadar koli odpove sodelovanje, tisti element, ki naj pošiljajočo in gostiteljsko organizacijo EVS spodbudi k takšnemu delu z prostovoljcem EVS, da bo motiviran za svojo »službo«.

Zato se nam zdi bistveno, da prostovoljne aktivnosti in prostovoljno delo vedno obravnavamo v kontekstu namena, zaradi katerega se pojavlja. Torej, v mladinskem delu predvsem pristop k učenju, med starostniki je lahko kaj drugega. Temu primerno se morajo odzivati tudi javne politike, ki morajo za vsak obraz najti svoje pokrivalo. V razvitejših (res da tudi »bogatejših«) sredinah so ravno zato v okvirih javnih politik nastale različne sheme spodbujanja in podpore prostovoljnega dela v različnih kontekstih, te pa so znotraj posameznega konteksta namena vključevanja ljudi uveljavljale med seboj različne vsebinske okvire ter posledično tudi obveznosti in pravice sodelujočih.

Recimo, zakon nekaj govori tudi o napotitvah na prostovoljno delo v tujino. Pod vse zapisano se je mogoče podpisati, vendar vse sešteto daje tudi spodoben znesek, ki bo nekje moral imeti svoj vir. K uveljavitvi standardov sodelovanja prostovoljcev iz Slovenije v tujini, na primer v okviru slovenske razvojne pomoči, bi več prispevala uveljavitev sheme slovenskega zunanjega ministrstva, ki bi na primer omogočil 120 mesecev prostovoljne službe v tujini letno, pri čemer bi ob dolžini šestih mesecev za posameznika lahko dobili 20 sodelujočih na letni ravni. Takšna shema, ovrednotena po prispevkih EVS v državah, ki niso programske države, bi zahtevala svojih 98.000,00 EUR brez stroškov zdravstvenega zavarovanja in zavarovanja v primeru nujne repatriacije. In prisotnost petih do desetih prostovoljcev v dveh ali štirih manjših državah razvijajočega se sveta bi imela svoj učinek. In tisti, ki poznajo realnost odhajanja v prostovoljne službe, vedo, kaj pomeni 20 prostovoljcev v današnji slovenski realnosti brez upoštevanja možnosti v okviru programa EVS (pa tudi prostovoljnega dela za starejše v okviru programa Vseživljenjsko učenje).

Primer takšne sheme je Poljska, ki jo je uveljavila v okviru svoje humanitarne in razvojne pomoči. Drugi primer uveljavljanja takšnih shem je flamski del Belgije, v katerem so ravnokar ustvarili nov finančni instrument prostovoljne službe v mladinskem delu, pri čemer se skoraj v celoti naslanjajo na vsebinski okvir EVS.

Ni nam vseh tudi breme administracije, ki ga predvideva Zakon o prostovoljstvu. Različne evidence, dokumentacija

o urah, nalogah, starosti, dolžnosti poročanja in druge obveznosti predvidevajo velike akterje. Zopet, namesto da bi se zaposleno osebje ukvarjalo s prostovoljci, bodo zapisovali in dokumentirali številke. No, morda bomo tudi za to imeli prostovoljce, saj Zakon sam predvideva hierarhičnost prostovoljskega dela, pri čemer je na prvem mestu organizacijsko delo ali opravljanje mentorstva. Kako zelo je to podobno razvrščanju delovnih mest v skupine zahtevnosti dela. In zopet smo tam, kjer nas čelvelj žuli. Preveč sorodnosti s siceršnjimi zaposlitvami.

Za mladinski sektor pa je pomembno, da vztraja pri prostovoljnem delu kot pristopu k učenju znotraj mladinskega dela. Zato – ob pričakovanem sprejemanju nacionalnega mladinskega programa – velja povabiti vse akterje v mladinskem sektorju, da tudi v ta program vključijo elemente, ki bodo spodbujali tisti obraz prostovoljnega dela, ki je smiseln v kontekstu mladinskega dela kot polja učenja, in ki bodo pojem prostovoljstva širili tudi na območje tistega, kar poimenujemo prostovoljne aktivnosti (seveda v kontekstu mladinskega dela).

“V Sloveniji je predvsem treba veliko narediti pri promociji kulture prostovoljstva v družbi in večji uveljavitvi (mednarodnega) prostovoljstva ter mobilnosti mladih.”

Intervju z
Urbanom Preskerjem
iz Zavoda Voluntariat

Prostovoljske dejavnosti prinašajo bogato učno izkušnjo, omogočajo razvoj družbenih veščin in kompetenc ter prispevajo k solidarnosti. Delo, ki ga opravljajo prostovoljci vseh starosti, je ključno za razvoj demokracije in predstavlja eno izmed temeljnih načel Evropske unije, se je glasila utemeljitev Evropske komisije, s katero je letošnje leto razglasila za mednarodno leto prostovoljstva. O pomenu in vlogi prostovoljnega dela med mladimi smo se pogovarjali s predstavnikom zavoda Voluntariat Urbanom Preskerjem.

FOTO: ZAVOD VOLUNTARIAT

Kako se je po vaših izkušnjah spreminjal interes mladih za vključevanje v prostovoljske aktivnosti od začetka vašega delovanja do danes? Čemu pripisujete te spremembe?

Na Zavodu Voluntariat že več kot dvajset let mladim ponujamo različne programe mednarodnega prostovoljskega dela in v tem času nismo opazili velikih sprememb v obsegu interesa mladih za vključevanje v prostovoljske aktivnosti. Tako ne moremo govoriti o nekem trendu povečevanja ali zmanjševanja interesa mladih za vključevanje v prostovoljstvo, saj je interes med mladimi vedno obstajal, delež aktivnih mladih prostovoljcev pa se v dvajsetih letih ni bistveno spremenil.

Po drugi strani so v tem času nastale pomembne spremembe pri družbenem

dojemanju prostovoljstva oz. razlogov za odločitev biti prostovoljec pri mladih. Te spremembe so med drugim nastale tudi zaradi spremembe družbenopolitičnega sistema ter razvoja interesnega prostovoljstva v slovenskem prostoru. Včasih so bili mladi družbeno aktivni zaradi vizije družbe, v kateri naj bi vsak član deloval za skupno dobro. Po spremembi družbenopolitičnega sistema smo se iz družbe mladinskih delovnih brigad preoblikovali v družbo interesnega prostovoljstva, pri čemer se prostovoljski programi oblikujejo predvsem pod vplivom partikularnih interesov posameznih interesnih skupin. Mladi se odločajo za prostovoljstvo na podlagi dejstva, ali verjamejo, da je določena problematika zanje pomembna, ter z razlogom vključitve v proces neformalnega izobraževanja na izbranem

področju. Dandanes je malo mladih, ki pridejo k nam zgolj z željo postati prostovoljci, hkrati pa jih narava dela ne bi zanimala. Večina si želi točno določenega dela, npr. dela z ranljivimi skupinami, obravnavo ekoloških vprašanj, delo na področju človekovih pravic in podobno.

Tej spremembi smo se prilagodile tudi prostovoljske organizacije, saj je danes mlade najlažje motivirati s samo vsebino prostovoljskih aktivnosti. Tovrsten pristop nam tudi omogoča načrten razvoj neformalnega izobraževanja znotraj prostovoljskih aktivnosti, krepitev kompetenc ter kontinuirano delo mladih prostovoljcev. Le-ti lahko s prostovoljskim delom postanejo pravi strokovnjaki na določenem področju in kasneje svoje znanje delijo z novimi prostovoljci oz. ga uporabijo pri iskanju zaposlitve.

Govorimo torej o nastanku specializiranih prostovoljskih programov in prostovoljskih delovnih skupin, katerih glavni namen je krepitev kompetenc mladih na posebnih tematskih področjih.

Kako po vaših izkušnjah mladi danes dojemajo prostovoljno delo? Zakaj se zanj odločajo, kaj jih motivira?

Če govorimo o celotni populaciji mladih, sta dojemanje prostovoljstva in posledična motiviranost za prostovoljsko delovanje na precej slabih ravni. Mladi se za prostovoljstvo predvsem ne odločajo zato, ker interesne skupine in prostovoljske organizacije mladih ne prepričamo dovolj dobro, da ima sodelovanje v tovrstnih aktivnostih zanje veliko koristi. Mladi v prostovoljnem delu največkrat vidijo izgubo časa, saj menijo, da delo, ki ni plačano, ni vredno truda, in ne vidijo dodane vrednosti prostovoljstva. Živimo v družbi, v kateri se dejavnosti merijo skozi koristnost, pri čemer načeloma s tem ni nič narobe. Če želimo mlade motivirati za prostovoljno delo, je treba bolje izpostaviti prednosti tovrstnega dela tako za prostovoljce same kot za družbo, lokalno skupnost oz. skupino ali idejo, na področju katere delujejo prostovoljci.

Najpomembnejše delo Zavoda Voluntariat vidimo ravno na področju informiranja mladih o možnostih, ki jih ponujajo prostovoljske aktivnosti za razvoj njihovih kompetenc, neformalno izobraževanje in pozitiven vpliv na njihovo lastno življenje. V tem smislu smo na dobri poti, saj večina mladih, ki se odločijo za sodelovanje v naših programih, v prostovoljstvu že vidi obe prednosti; za lastni razvoj in razvoj družbe. Mladi, ki se vključujejo

v naše programe, se želijo izobraziti na določenem področju, pridobiti praktične delovne izkušnje, povečati svoj socialni krog in hkrati pomagati pri obravnavi neke problematike.

Velik vpliv je tudi zgled v družini oz. lokalni skupnosti. Starši, ki svoje otroke spodbujajo pri prostovoljnem udejstvovanju ali so celo sami prostovoljci, mnogokrat predstavljajo pomemben dejavnik pri odločitvi mladega človeka, da bo prostovoljec oz. da bo aktiven državljan. Takih staršev pa žal ni veliko in v tem smislu nam delo otežuje tudi splošna družbena pasivnost, pri čemer mladi ne odstopajo od povprečja. Družbo na splošno in posledično tudi mlade preprosto ne zanimajo ekološka vprašanja, vprašanja družbene enakopravnosti ali globalni izzivi, bolj jih zanimajo najnovejši telefoni in kje bodo čez poletje na morju. Četudi jih katero izmed prostovoljskih področij zanima, se mnogokrat zaradi prepričanja, da se stvari ne da spremeniti, ne vključijo v interesne oz. prostovoljske skupine, ki se ukvarjajo z družbenim delovanjem na omenjenih področjih. To je velik problem sodobne družbe.

Ali obstaja razlika v interesu za prostovoljno delo doma (npr. v lokalnem okolju) in v tujini? Če obstaja, čemu jo pripisujete?

Razlika zagotovo obstaja, saj je mednarodno prostovoljno delo posebna kategorija prostovoljstva, za katero se na koncu odloči majhen del prostovoljcev. Interes za mednarodno prostovoljno delo izhaja predvsem iz želje po izobraževanju na področju globalnega učenja, vključevanja v medkulturni dialog

ter iz zavedanja, da živimo v svetu, ki je medsebojno povezan. Če tega interesa ni, se bodo mladi raje usmerili v prostovoljno delo v lokalni skupnosti, s čimer načeloma ni nič narobe, sta pa mednarodno prostovoljstvo in medkulturni dialog zagotovo pomembna dodana vrednost mednarodnih projektov. Razlika je, če se priprave neke aktivnosti lotijo mladi iz Slovenije ali če se jim pri istem projektu pridružijo še npr. mladi iz Azije in Južne Amerike.

Pri tistih, ki se odločijo za mednarodno delovanje, je največkrat ravno stik z drugo kulturo tisti odločilni dejavnik, da odidejo na prostovoljski projekt v tujino. Lahko jih zanimajo določena lokalna problematika v drugi državi, različne kulture, tuji jeziki, kako določene probleme rešujejo v drugem kulturnem okolju itd.

Med delom spoznajo vrstnike, ki živijo v popolnoma drugi realnosti. Delo je zaradi te kulturne raznolikosti velikokrat pestrejše, več je tudi prilagajanja. Toda to je izziv, s katerim se srečujemo v globalnem svetu, in tudi mladi to vzamejo kot izziv in dodano vrednost projekta.

Kako udejstvovanje v prostovoljskih aktivnostih prispeva k razvoju kompetenc mladih?

V resnici ne obstaja noben prostovoljski projekt, ki bi bil namenjen zgolj rešitvi določenega problema, stranski produkt prostovoljstva je vedno krepitev kompetenc udeležencev – to dejstvo poskušamo izpostaviti pri vsakem projektu. Prostovoljska aktivnost lahko

Urban Presker se je s prostovoljstvom prvič srečal v času študija politologije, ko je kot prostovoljec delal pri organizacijah, ki se ukvarjajo z zaščito človekovih pravic. Danes na Zavodu Voluntariat dela kot vodja mladinskih programov, skrbi za področje vključevanja mladih z manj priložnostmi in izvaja promocijska ter izobraževalna srečanja na področju mednarodnega prostovoljstva ter globalnega učenja.

FOTO: ZAVOD VOLUNTARIAT

zelo vpliva na razvoj kompetenc mladih, toda le če je pravilno načrtovana. Eden izmed zastavljenih ciljev vsake prostovoljske aktivnosti tako mora biti tudi krepitev kompetenc udeležencev.

Pomembno je, da se med aktivnostjo oz. ob zaključku prostovoljnega dela pridobljene kompetence ozavešijo, da se mladi zavedajo, kaj so se naučili, in to tudi pozitivno ovrednotijo. Na ta način se bodo tudi v prihodnje odločali za prostovoljske aktivnosti, saj uvidijo, da v procesu prostovoljnega dela ne pomagajo zgolj neki lokalni skupnosti oz. skupini, temveč tudi samim sebi. Ta pomoč ni zgolj občutek zadovoljstva ob pomoči drugemu, mladi se med izvajanjem prostovoljskih aktivnosti naučijo mnogih veščin, za pridobitev katerih bi včasih morali tudi plačati, pridobijo informacije o delu na področju, ki jih zanima, pridobijo izkušnje, ki jim pomagajo pri iskanju zaposlitve, itd.

Prostovoljno delo tako ni zgolj delo »zastonj«, je delo za krepitev lastnih kompetenc. Izpostavitev neformalnega učenja in razvoja kompetenc je eden

izmed najpomembnejših argumentov, ki jih na Zavodu Voluntariat uporabljamo pri promociji prostovoljnega dela med mladimi.

Krepitev kompetenc skozi prostovoljstvo je pravzaprav skoraj nujno pri študentih družboslovja, ki so dejansko tudi največji uporabniki naših programov. Univerzitetno izobražen družboslovec se po končanem študiju velikokrat znajde pred vprašanjem, kaj sploh znam. Prostovoljno delo na področju socialnega varstva, kulturnega managementa, dela z ranljivimi skupinami itd. mlade okrepi s praktičnim znanjem in vsak delodajalec bo zagotovo raje vzel diplomanta, ki je pol leta prostovoljno delal v sorodni organizaciji, kot nekoga, ki nima delovnih izkušenj.

V čem so po vašem mnenju glavne prednosti mednarodne prostovoljske učne izkušnje v primerjavi z lokalno prostovoljsko učno izkušnjo?

Glavna prednost je predvsem vključenost mladih v medkulturni dialog, ki se pripeti v prav vsakem mednarodnem prostovoljskem projektu. Srečanje mladih z drugo kulturo predstavlja točko,

na kateri lahko mladi ozavešijo ter ovrednotijo svojo lastno nacionalno in kulturno identiteto ter lastne vrednote. Stik z drugimi kulturami pri mladih tako sproži proces spreminjanja odnosa do lastne kulture, lokalnega okolja in globalnih povezav. Mednarodni prostovoljci na neki način postanejo globalni državljani in pri visoki stopnji povezanosti vseh družbenih segmentov z dogajanjem v svetu je to prednost, ki jo lahko izkoristijo pri analizi družbenega dogajanja v lokalnem ali mednarodnem okolju in posledično pri aktivnem ter povezovalnem delovanju v prihodnosti.

Pri mednarodnih prostovoljskih izkušnjah moramo biti še dodatno previdni pri izbiri in usposabljanju prostovoljcev. Eden izmed naših primarnih ciljev je, da mladi pri tovrstnih projektih kulturne stereotipe in prepričanja, ki jih ima v sebi vsak posameznik, dojemajo kot to, kar v resnici tudi so; generalizirane predstave o neki določeni skupini oz. kulturi. Najslabše je, ko se prostovoljec vrne domov z novimi stereotipi o drugi kulturi ter kulturne razlike namesto kot priložnost za učenje jemlje kot breme. Pri mednarodnih prostovoljskih

aktivnostih je tako še pomembnejša temeljita priprava pred začetkom aktivnosti, stik s prostovoljcem med aktivnostjo ter evalvacija po zaključku oz. vrnitvi domov. Z vključitvijo v ta proces prostovoljci pridobijo dodatno znanje in izkušnje, ki jih pri delu na lokalni ravni ne pridobijo v tolikšni meri.

Znotraj EU načeloma ne naletimo velikokrat na omenjeni problem kulturnega šoka, čeprav obstajajo velike razlike tudi med evropskimi narodi. Večji problem predstavlja delo v državah globalnega juga. Za tovrstno delo moramo prostovoljce vedno temeljito pripraviti in seveda tudi izkoristiti njihovo izkušnjo ob vrnitvi domov.

Zavod Voluntariat izvaja različne prostovoljske programe. Kot Nacionalno agencijo programa Mladi v akciji, v okviru katerega poteka tudi Evropska prostovoljna služba (EVS), nas seveda zanima, kako vidite EVS v primerjavi z drugimi programi mednarodnega prostovoljnega dela?

EVS predstavlja primer uspešnega mednarodnega prostovoljskega programa predvsem zaradi premišljene usmerjenosti v krepitev kompetenc mladih, temeljitih priprav, spremljanja in evalvacije prostovoljcev ter prednostnega vključevanja mladih z manj priložnostmi.

Krepitev kompetenc se kaže v sami strukturi programa Mladi v akciji. Vključenost v EVS za prostovoljca pomeni, da že ob procesu iskanja gostujoče organizacije razmišlja o tem, kaj se želi naučiti med aktivnostjo in nato tudi ves čas trajanja aktivnosti vrednoti svoje učne uspehe ter razvoj učnih kompetenc. Tovrsten pristop je v mednarodnih prostovoljskih projektih redek in glede tega je EVS v veliki prednosti. Podpora gostujoče ter pošiljajoče organizacije in mentorjev omogoča sodelovanje tudi tistim mladim, ki se drugače ne bi udeležili mednarodnega prostovoljskega projekta. Ideja o dolgotrajnem prostovoljnem delu v tujini veliko mladih razumljivo prestraši, za mnoge je prvič, da dalj časa živijo od doma. Glede tega jih zagotovo pomirja to, da imajo ves čas podporo mladinskih delavcev in mentorjev, vključenih v projekt. EVS je prijazen do prostovoljca in v Zavodu Voluntariat ga priporočamo kot prvi korak na poti mednarodnega prostovoljstva.

EVS zaradi finančne podpore tudi omogoča, da se mednarodnih prostovoljskih aktivnosti udeležijo

FOTO: ZAVOD VOLUNTARIAT

prav tisti, ki so najbolj potrebni tovrstnih programov; mladi z manj priložnostmi. Mnogi mladi se ne odločijo za mednarodno prostovoljno delo ravno zaradi pomanjkanja podpore, spremljevalnega osebja ali stroškov, ki jih s seboj prinese tovrstno udejstvovanje. EVS omogoča mladim z manj priložnostmi enakopravno sodelovanje v procesu mednarodne prostovoljske učne izkušnje.

Upamo, da se bo tovrstno delo nadaljevalo tudi po zaključku programa Mladi v akciji in bo v novem programu prostor za podobne aktivnosti.

Zavod Voluntariat je vključen tudi v nekatere mednarodne mreže na področju prostovoljstva – katere uspešne prakse iz tujine, povezane s prostovoljstvom, bi si želeli videti tudi pri nas?

V Sloveniji je predvsem treba veliko narediti pri promociji kulture prostovoljstva v družbi in večji uveljavitvi (mednarodnega) prostovoljstva ter mobilnosti mladih. Zaradi tega sta nujna povezano delovanje mednarodnih prostovoljskih organizacij in aktivno sodelovanje države, ki po našem mnenju še ni popolnoma dojela dodane vrednosti, ki jo mednarodno prostovoljstvo prinaša. Mnogokrat se skrivamo za argumentom majhnosti in nepomembnosti Slovenije v mednarodnem prostoru, velikokrat pa je to zgolj posledica nemobilnosti naših državljanov, predvsem mladih.

Glede formalne ureditve prostovoljstva se stvari počasi izboljšujejo, dobili smo

med drugim tudi zakon o prostovoljstvu, ki mednarodnemu prostovoljstvu ne nameni posebne pozornosti, zato na tem področju vidimo še veliko prostora za razvoj.

V mnogih državah po svetu že dolgo časa na mednarodno prostovoljstvo gledajo kot na priložnost za učenje in razvoj kompetenc, pri čemer tu ne mislimo samo na prostovoljstvo v okviru razvojnega sodelovanja in globalnega učenja. Ponekod v tujini starši mlade spodbujajo, da po končani srednji šoli odidejo na nekajmesečno prostovoljno delo v tujino, kjer se mladi naučijo samostojnega življenja, spoznajo področje, ki so ga izbrali za študij, in predvsem sami sebe. V Sloveniji pa gledamo na izobraževanje mladih zelo ozko, prav tako na prostovoljstvo. Starši in mladi si želijo zgolj to, da v najkrajšem možnem času diplomirajo. Neformalna učna izkušnja, ki jo ponuja mednarodno prostovoljstvo, pa je izvrstna priložnost za osebni razvoj in krepitev kompetenc mladih, ki pri nas še ni dovolj sprejeta v splošni javnosti. Prizadevati si je torej treba za uveljavitev takega razmišljanja, in če si lahko zaželimo zgolj eno stvar, je to, da bi mladi v Sloveniji imeli podobno priložnost, kot jo imajo njihovi vrstniki drugod po svetu, oz. bi jih družba sama na enak način spodbujala k neformalnemu učenju in mobilnosti. Tako se nam po predstavitvi EVS-a na srednjih šolah ne bi bilo treba bati, da nas bodo klicali jezni starši in nas obtoževali, da bodo njihovi otroci zaradi nas zapravili prihodnost, ker po končani srednji šoli ne bodo šli takoj študirat, ampak bodo neke v tujini »izgubljali čas«.

Prostovoljstvo v evropski mladinski politiki

Do odločitve EU, da leto 2011 posveti prostovoljstvu, je pripeljala želja poudariti in proslaviti koristi prostovoljstva, ki je med drugim tudi posledica dolgoletnega razvoja evropske mladinske politike. Zato se nam zdi še posebej prav, da se v tej številki Mladja odpravimo tudi na kratko politično popotovanje v evropsko polpreteklost na področju mladine.

Tinkara Bizjak Zupanc, ZAVOD MOVIT

Mladinska politika EU se je začela s sprejetjem programov na področju mladine. Čeprav je danes kompleksna in večplastna, programi na področju mladine še vedno predstavljajo enega njenih ključnih instrumentov. Ko govorimo o prostovoljstvu in evropski mladinski politiki, tako ne moremo mimo Evropske prostovoljne službe, ki zaradi svoje dolge zgodovine nedvomno predstavlja najpomembnejši prispevek EU na področju mednarodnega prostovoljstva in je danes najbolj razširjena shema za mobilnost mladih prostovoljcev v Evropi. Evropska prostovoljna služba je bila namreč prvič uvedena kot pilotni program že leta 1996. Zaradi izjemnega uspeha je bila kasneje vključena v program Mladina (2000–2006) kot samostojna akcija in je svoj status ohranila tudi v sedanjem programu Mladi v akciji (2007–2013) kot učna služba, ki spodbuja solidarnost, aktivno državljanstvo in medsebojno razumevanje med mladimi ter prinaša

koristi tako za lokalno skupnost kot tudi za prostovoljca, ki se ob tem uči novih veščin in jezikov ter spoznava druge kulture. Politika EU na področju prostovoljnega dela in čezmejne mobilnosti prostovoljcev se je razvijala predvsem kot del širše mladinske politike. Sodelovanje med državami članicami, ki temelji na odprti metodi usklajevanja, se je izkazalo za koristno pri opredeljevanju ovir za mobilnost prostovoljcev in spodbudno pri oblikovanju ukrepov za sodelovanje. Na ravni oblikovanja politik so prostovoljne dejavnosti ena izmed prednostnih usmeritev evropske mladinske politike vse od bele knjige Nova spodbuda za evropsko mladino iz leta 2001. V njej je Evropska komisija opredelila štiri prednostna področja sodelovanja med državami članicami na področju mladinske politike, med njimi prostovoljne dejavnosti mladih kot obliko participacije v družbi, učno izkušnjo in pomemben dejavnik na področju

zaposlovanja in integracije. Komisija je v beli knjigi poudarila potrebo po priznavanju prostovoljne službe kot neformalne učne izkušnje in države članice pozvala k takojšnji odpravi ovir na področju mobilnosti mladih prostovoljcev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Odprta metoda koordinacije na področju mladine, predlagana v beli knjigi, je bila potrjena leto kasneje s sprejetjem Resolucije Sveta o okviru evropskega sodelovanja na področju mladine (2002). Kot eno izmed prednostnih področij je resolucija tako potrdila tudi prostovoljne dejavnosti mladih. Med cilji so bili posebej poudarjeni spodbujanje priložnosti za prostovoljstvo, promocija prostovoljnih dejavnosti in spodbujanje njihovega priznavanja s strani javnih organov, podjetij in nevladnih organizacij. Prvi cikel odprte metode usklajevanja se je začel leta 2003, ko je Komisija državam članicam posredovala vprašalnike

o prostovoljnih dejavnostih mladih. Na podlagi odgovorov je Komisija predlagala osnutek skupnih ciljev in usmeritev¹. Kot rezultat so bili v Resoluciji Sveta o skupnih ciljih na področju prostovoljnih dejavnosti mladih (2004) sprejeti štiri cilji (in ukrepi za njihovo doseganje): spodbuditi razvoj prostovoljnih aktivnosti mladih z namenom dvigniti zavedanje o obstoječih možnostih, razširiti njihov obseg in izboljšati njihovo kakovost; olajšati mladim izvajanje prostovoljnih aktivnosti z odpravo obstoječih ovir; promovirati prostovoljne aktivnosti z namenom okrepiti solidarnost mladih in zavzetost odgovornih državljanov; priznavati prostovoljne aktivnosti mladih z namenom priznati pomen tako pridobljenih osebnih spretnosti in pomen njihovega dela za družbo ter vloge prostovoljnih aktivnosti v smislu olajšanja prehoda iz izobraževanja v delo in življenje odraslih.

Nacionalna poročila o izvajanju ukrepov na področju prostovoljnih dejavnosti so države članice Komisiji predložile leta 2006, Komisija pa je po analizi poročil ugotovila, da so skupni cilji še vedno ustrezni, in predlagala nadaljnje korake v obliki konkretnih ukrepov na področju prostovoljnih dejavnosti².

Sledila je Resolucija Sveta o prostovoljnih dejavnostih mladih (2007), ki je poudarila, da je treba okrepiti tako odprto metodo usklajevanja kot tudi usklajevanje med različnimi področnimi politikami zaradi medsektorske narave prostovoljstva. Države članice so bile pozvane k sprejetju nacionalnih strategij za prostovoljne dejavnosti in k izboljšanju ugleda prostovoljstva, med drugim k spodbujanju podpore prostovoljstva s strani gospodarstva. Ukrepi, navedeni v resoluciji, opozarjajo tudi na pomen zmanjševanja pravnih in administrativnih ovir za prostovoljno delo v tujini s ponovnim pregledom pravnega okvira. Ta ukrep je bil odgovor na poziv Evropskega ekonomsko-socialnega odbora državam članicam iz preteklega leta (2006), naj oblikujejo pravni okvir, ki bo zagotavljal pravico izvajanja prostovoljnih dejavnosti ne glede na pravni ali socialni status posameznika³.

Leta 2008 je prejšnje resolucije nadomestilo do zdaj edino⁴ priporočilo na področju mladinske politike – Priporočilo o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji. Priporočilo je opredelilo čezmejno prostovoljstvo kot odprto za vse mlade, ki se vanj vključujejo po svoji volji in v splošnem interesu, za daljše obdobje, v jasnem okviru in v državi, ki ni država njihovega siceršnjega prebivališča, ter za to ne prejemajo plačila oz. prejemajo simbolično

plačilo in/ali imajo pokrite stroške. Državam članicam je bilo priporočeno, naj sprejmejo ukrepe tako za spodbujanje sodelovanja med organizatorji prostovoljnih dejavnosti v različnih državah kot tudi za izboljšanje dostopa do informacij o čezmejnih prostovoljnih dejavnostih in spodbujanje priznavanja učnih učinkov na prostovoljca. Predlagano je bilo tudi sprejetje ukrepov za zagotavljanje dostopnosti čezmejnega prostovoljnega dela za mlade z manj priložnostmi.

Poleg tega je priporočilo poudarilo koristi čezmejnega prostovoljnega dela ne le za prostovoljce, temveč tudi za lokalne skupnosti. Priznanje prostovoljstva kot pomembnega dejavnika pri ustvarjanju socialnega kapitala, razvoju lokalnih skupnosti in spodbujanju socialne in ekonomske kohezije je tako postalo nov osrednji cilj evropske politike na področju prostovoljstva. Če je bilo na začetku prostovoljstvo razumljeno kot neformalno učenje, ki prinaša koristi predvsem posameznikom, ki so vanj vključeni, se je zdaj v ospredje postavilo in postajalo s strani evropskih institucij vse bolj priznано prostovoljstvo kot strukturirano učenje, ki prinaša tudi ekonomske in socialne koristi. Ta vidik prostovoljstva sta pripoznala tudi Odbor regij v Mnenju o prispevku prostovoljstva k ekonomski in socialni koheziji (2008) ter Evropski parlament v Resoluciji o prispevku prostovoljstva k ekonomski in socialni koheziji (2008). Omembe vreden poudarek slednjega je bil poziv za vključitev prostovoljstva kot posebne kategorije v statistična poročila Eurostata. Za spodbujanje in podporo razvoju prostovoljnih dejavnosti v Evropi in širše so se oktobra 2008 države izrekle tudi na 8. konferenci ministrov, odgovornih za področje mladine, v okviru Sveta Evrope⁵.

Aprila 2009 je Evropska komisija objavila predlog prenovljene odprte metode koordinacije za obravnavo izzivov in priložnosti za mlade »Strategija EU za mlade – vlaganje vanje in krepitev njihove vloge in položaja«, v kateri je prostovoljstvo ponovno predlagano kot eno izmed (zdaj osmih) področij ukrepanja. Prenovljeni okvir evropskega sodelovanja na področju mladine 2010–2018 je bil nato potrjen konec leta 2009, kot cilje na področju prostovoljnih dejavnosti pa je zastavil podporo prostovoljnimi dejavnostim mladih, priznanje prostovoljnih dejavnosti kot pomembne oblike neformalnega učenja, odpravo ovir za prostovoljne dejavnosti ter spodbujanje čezmejne mobilnosti mladih.

Želja poudariti in proslaviti koristi prostovoljstva je v tem istem času med drugim pripeljala tudi do odločitve⁶, da se leto 2011 posveti prostovoljstvu. Leta 2010 so države članice v Resoluciji o dejavnem vključevanju mladih: boj proti brezposelnosti in revščini prostovoljno delo in dejavnosti ponovno priznale kot način za izboljšanje znanj, spretnosti in sposobnosti ter zahtevale, da je prispevek mladinske politike (vključno s prostovoljnim delom) k doseganju konkurenčne vključujoče in trajnostne Evrope sestavni del izvajanja strategije Evropa 2020.

Prostovoljstvo tako ostaja – še posebej letos – pomembna evropska tema na področju mladine. Septembra je Komisija objavila Sporočilo o politikah EU in prostovoljstvu: priznavanje in spodbujanje čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v EU, v katerem je med drugim zapisala, da prostovoljstvo spodbuja aktivno udeležbo mladih v družbi ter podpira vodilno pobudo strategije Evropa 2020 »Mladi in mobilnost«.

Prihodnji razvoj na področju prostovoljnih dejavnosti mladih v okviru evropske mladinske politike je zdaj ponovno v rokah držav članic, ki bodo leta 2012 Komisiji poročale o izvajanju Strategije EU za mlade ter izvajanju Priporočila o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji. Ugotovitve analize nacionalnih poročil bodo – kot v preteklosti – podlaga za oblikovanje predlogov Komisije za nadaljnji razvoj. Prav tako je v rokah držav članic tudi prihodnost Evropske prostovoljne službe v okviru prihodnjega programa na področju mladine (2014–2020).⁷

¹ Sporočilo Komisije Svetu z dne 30. aprila 2004 »Posledični ukrepi Bele knjige o novi spodbudi za evropsko mladino. Predlog skupnih ciljev na področju prostovoljnih dejavnosti mladih kot odgovor na resolucijo Sveta z dne 27. junija 2002 o okviru evropskega sodelovanja na področju mladine«.

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 5. septembra 2007 »Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi« (COM(2007) 498 konč.).

³ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 13. decembra 2006 »Prostovoljne dejavnosti: njihova vloga in vpliv v evropski družbi« (2006/C 325/13).

⁴ Julija 2001 je bilo sicer sprejeto Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta o mobilnosti študentov, oseb, ki so na usposabljanju, prostovoljcev, učiteljev in trenerjev, ki je države članice pozvalo k odstranitvi ovir za mobilnost omenjenih skupin, vendar to sega še v čas pred sprejetjem okvira evropskega sodelovanja na področju mladine leta 2002.

⁵ Deklaracija 8. konference ministrov, odgovornih za področje mladine, v okviru Sveta Evrope o prihodnosti mladinske politike Sveta Evrope: Agenda 2020.

⁶ Odločba Sveta 2010/37/ES z dne 27. novembra 2009 o evropskem letu prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje aktivnega državljanstva (2011).

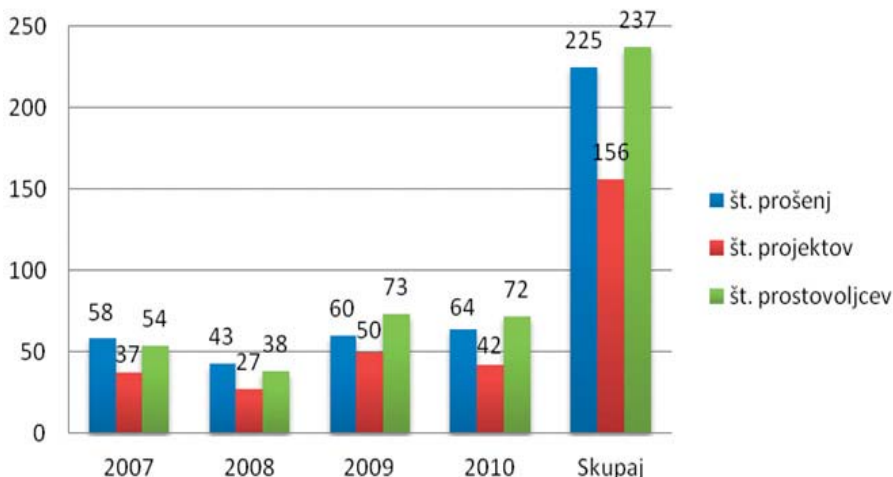
⁷ Prispevek pretežno povzema in mestoma dopolnjuje pregled razvoja prostovoljstva v evropski mladinski politiki iz študije Mobilnost mladih prostovoljcev v Evropi, ki jo je za Odbor regij leta 2010 pripravil Inštitut za javne politike in upravljanje.

Evropska prostovoljna služba: okno v svet za nove generacije

Primož Ferjančič, ZAVOD MOVIT

V Sloveniji je mednarodna mobilnost prostovoljcev sorazmerno nova praksa, če upoštevamo, da sta tako Zahodna Evropa kot tudi vzhodni blok po drugi svetovni vojni razvijala različne sheme in mednarodne sporazume o izmenjavi prostovoljcev predvsem na področju mladinskih politik. V zadnjih desetletjih tudi prostovoljske aktivnosti v Sloveniji postajajo vse pomembnejše, s tem pa se vzpostavljajo tudi pogoji za razvoj projektov EVS. Dejansko bi lahko trdili, da je proces vzajemen.

Število sprejetih EVS projektov v Sloveniji

V štirih letih programa Mladi v akciji od leta 2007 do 2010 je slovenska nacionalna agencija skupaj prejela 995 predlogov projektov v vseh akcijah, od katerih je bilo 255 predlogov projektov EVS. Delež projektov EVS na ravni prijavnice glede na celoten program je sorazmerno ustaljen v vseh letih in se giblje okrog 22 odstotkov. Da je akcija EVS sorazmerno stabilna akcija, pove tudi podatek, da je glede na število prijavnice oz. predloženih projektov 70 odstotkov tudi uspešnih. To pomeni, da so vključeni v program oziroma je sklenjena pogodba med upravičencem in nacionalno agencijo.

Slovenski prostovoljci EVS po Evropi

Zgornji pregled govori o vseh prejetih prošnjah za sprejem projektov, od katerih je bilo skupaj v program vključenih 156 projektov, v katerih je 237 prostovoljcev opravljalo prostovoljno službo. To pa niso le prostovoljci iz Slovenije, ampak tako tisti, ki so prišli v slovenske organizacije iz tujine, kot tisti slovenski prostovoljci, ki so odšli v tujino v prostovoljno službo. V obdobju od leta 2007 do 2010 je bilo v okviru akcije EVS vključenih v različne aktivnosti 124 prostovoljcev iz Slovenije. Od teh je bilo 37 sprejetih v okviru projektov, prijavljenih na

slovensko nacionalno agencijo. Vsi ostali so bili vključeni v projekte, sprejete v drugih nacionalnih agencijah po Evropi. Med vsemi niso upoštevani prostovoljci iz Slovenije v projektih, sprejetih na centralizirani ravni v Bruslju. Skupaj lahko ocenimo, da je bilo od leta 2007 do 2010 v programe učne mobilnosti v okviru EVS vključenih okrog 150 slovenskih prostovoljcev.

Tuji prostovoljci EVS v Sloveniji

Na drugi strani moramo pogledati tudi ostale tuje prostovoljce, ki so v Slovenijo prišli na gostiteljske projekte EVS. Takih projektov je bilo 127. Tudi pri tem moramo ločiti med tistimi projekti, ki so bili sprejeti v projektih, predloženih pri slovenski nacionalni agenciji, ti predstavljajo veliko večino, in tistimi, ki so bili sprejeti pri drugih nacionalnih agencijah oziroma pri Izvajalski agenciji za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo v Bruslju. V Sloveniji je prostovoljno službo opravljalo 194 tujih prostovoljcev, ki so prišli iz 37 držav. Največ prostovoljcev je prišlo iz Francije (20), Turčije (17), Španije (14), Nemčije (14) in Belgije (12). Iz sosednjih partnerskih držav pa največ iz Srbije (16) in Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije (7).

Izvajanje projektov, sprejetih v Sloveniji

Izvajanje projektov EVS, sprejetih pri slovenski nacionalni agenciji, glede na posamezno statistično regijo, v kateri ima svoj sedež upravičenec, se bistveno ne razlikuje od slike porazdelitve vseh projektov v okviru vseh akcij programa Mladi v akciji. Opazen je trend stalne rasti v nekaterih regijah, ki je posledica načrtnega dela organizacij, ki v okviru svojega poslanstva razvijajo projekte EVS.

V obdobju 2007–2010 je v Sloveniji projekte Evropske prostovoljne službe izvajalo 53 upravičencev (predlagateljev, ki so imeli sprejet vsaj en projekt), ki jim je bilo dodeljeno 1.600.000,00 evrov. Od teh je 15 takih upravičencev, ki so imeli sprejete štiri ali več projektov, vsi skupaj 100, v posameznem projektu pa lahko tudi več prostovoljcev. Večina teh organizacij predstavlja jedro tistih, ki se redno v večjem obsegu vključujejo v aktivnosti prostovoljstva, kot ga omogoča program Mladi v akciji. Med temi je tudi devet največjih upravičencev v okviru akcije 2.1, ki so skupaj prejeli 51 odstotkov vseh dodeljenih sredstev v okviru Evropske prostovoljne službe v omenjenem obdobju.

Največji upravičenci EVS v programu Mladi v akciji:

1. Mladinski center Dravinske doline – MC DD
2. Pekarna – magdalenske mreže, zavod za podporo civilnodružbenih iniciativ in multikulturno sodelovanje
3. Društvo zaveznikov mehkega pristanka – DZMP
4. Zavod Voluntariat
5. Mladinski center Trbovlje – MCT
6. Društvo MOZAIK – društvo otrok
7. Kulturno umetniško društvo MREŽA – KUD Mreža
8. Zavod O, Zavod škofjeloške mladine
9. Društvo študentski, mladinski in otroški center Laško – Društvo ŠMOCL
10. Mladinski center Brežice – McB

Za konec

Možnosti projektov EVS v okviru programa Mladi v akciji so v Sloveniji pomemben prispevek k mednarodni dimenziji prostovoljnega dela. Vendar so pogosto ti projekti tudi edina oblika mednarodnega prostovoljstva v nekem lokalnem okolju, predvsem zunaj osrednjeslovenske statistične regije. To pa pomeni, da Evropska prostovoljna služba ne prinaša nobene dodane vrednosti k sicer že vzpostavljenim aktivnostim mednarodnega prostovoljstva, ki bi se odvijale na lokalni ravni. Še več, podatki kažejo, da sta v nekaterih regijah interes in verjetno predvsem poznavanje možnosti za mednarodno mladinsko delo in prostovoljstvo izjemno nizka. V okoljih, kjer uspešno potekajo projekti EVS, večina prostovoljcev odhaja opravljati svojo službo za več kot pol leta. Motivi so seveda zelo različni. Za večino projektov Evropske prostovoljne službe predstavljajo pozitivno izkušnjo. Ne nazadnje se mnogi prostovoljci vračajo v svoje države z novim znanjem in kompetencami za nadaljnje življenje. Nekateri celo ostajajo v državah, kjer so službo opravljali, se tam ustalijo, zaposlijo in si tudi ustvarijo družine. EVS piše svoje zgodbe. Vsak projekt je zgodba zase, je obraz z imenom in priimkom. EVS v Sloveniji bi lahko pisal še več zgodb in vsaka zgodba bi lahko imela še več poglavij. Pregled razvoja in statistike kaže, da možnosti v okviru Evropske prostovoljne službe v nasprotju z nekaterimi drugimi akcijami programa Mladi v akciji še niso povsem izčrpane. Morda je dobra spodbuda tudi dejstvo, da je načrtno delo, ki se kaže v nekaterih regijah in mestih, lahko prva pot k odpiranju okna v svet novim generacijam.

Kaj je Evropska prostovoljna služba ...

Evropska prostovoljna služba (EVS) je oblika mednarodne individualne učne mobilnosti, v okviru katere mladi opravljajo prostovoljno službo v raznolikih organizacijah zunaj države svojega prebivališča ter so s tem aktivno vključeni v proces neformalnega izobraževanja. V okviru prostovoljne službe mladi izvajajo različne vnaprej dogovorjene aktivnosti, pri čemer je delo, ki ga opravljajo, v funkciji učenja.

Nataša Žebovec, ZAVOD MOVIT

Kot pilotni projekt je bila EVS uvedena že leta 1996 in kasneje vključena v EU program za mlade Mladina (2000–2006). Danes je EVS ena izmed akcij programa Mladi v akciji (MvA), evropskega programa, namenjenega mladim, ki spodbuja neformalno učenje in socialno vključevanje. Program sta za obdobje 2007–2013 sprejela Evropski parlament in Svet EU. Evropska komisija pa je tista, ki je program MvA pripravila, hkrati pa spremlja njegovo izvajanje na centralizirani in decentralizirani ravni (skica spodaj). V vseh teh letih beleži EVS stalno rast števila prostovoljcev. Leta 2007 na začetku programa MvA je bilo tako vanj vključenih približno 4.300 prostovoljcev letno, leta 2010 pa okrog 6.000, pri čemer si Evropska komisija želi doseči 10.000 prostovoljcev EVS letno do konca programa Mladi v akciji leta 2013.

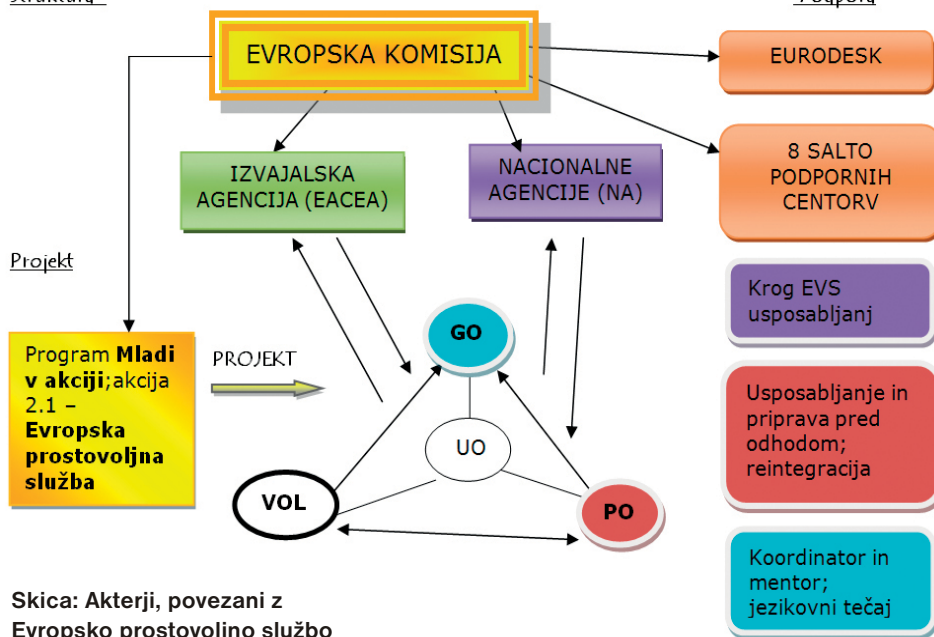
EVS, ki je najprej medkulturna in učna izkušnja prostovoljnega dela v tujini, ima prav zaradi tega obsežno strukturo

akterjev, ki morajo zagotavljati podporo za doseganje ciljev akcije. Pravzaprav bi jo lahko opredelili kot popoln primer izpolnjevanja priporočil o kakovosti mednarodne mobilnosti, zapisanih v Mednarodni listini za kvaliteto mobilnosti iz leta 2006. EVS namreč predvideva prav vsa opredeljena priporočila:

1. **Napotki in informacije:** Enak dostop do zanesljivih virov informacij in napotkov, jasne informacije o nalogah in vlogah vseh akterjev.
2. **Načrt učenja:** Pred začetkom je treba pripraviti načrt učenja. Predstavlja cilje in predvidene rezultate učenja, načine uresničitve in izvajanja.
3. **Individualizacija:** Osebna učna pot, usposobljenost in motivacija (razvijati le-to in jo dopolnjevati).
4. **Splošna priprava:** Predhodna priprava – jezikovni, pedagoški, administrativni, pravni, osebni, kulturni vidik in informacije finančne narave.
5. **Jezikovni vidik:** Jezikovna podpora ali pred odhodom ali med izvajanjem projekta mobilnosti.

6. **Logistična podpora:** Zagotoviti informacije in pomoč glede potovanja, zavarovanja, prijave bivališča, namestitve itd.
7. **Mentorstvo:** Gostiteljska organizacija zagotovi programe mentorstva (svetovanje, pomoč pri splošnem vključevanju v okolje, kontaktna oseba stalno na voljo).
8. **Priznavanje:** Vključeno v načrt učenja, pomoč pri pridobivanju potrdil, dokazil (Europass, Youthpass).
9. **Ponovna vključitev in vrednotenje:** Svetovanje o tem, kako uporabiti v tujini pridobljeno znanje, ponovna vključitev v okolje, evalvacija.
10. **Obveznosti in dolžnosti:** Jasen dogovor med vsemi stranmi (prostovoljec, gostiteljska in pošiljajoča organizacija) o dolžnostih in obveznostih ter njihova pisna potrditev.

Struktura

Skica: Akterji, povezani z Evropsko prostovoljno službo

V Sloveniji je EVS prisotna že od leta 2000, pri čemer se število vključenih prostovoljcev iz leta v leto povečuje, hkrati se povečuje tudi število organizacij, ki so izvajale oziroma sedaj izvajajo projekte EVS. S standardi, ki jih vzpostavlja Evropska prostovoljna služba na področju mednarodne mobilnosti ter prostovoljnega dela, je njen prispevek k razvoju mladinskega in nevladnega sektorja ter mladih na področju mednarodnih povezav in partnerstev pomemben in, upamo reči, tudi vpliven za nadaljnji razvoj sektorja in mladih.

... IN KAKŠNE SO VLOGE POSAMEZNIH AKTERJEV V NJEJ

Vsak projekt je treba prijaviti ali na centralizirani ravni v Bruselj na Izvajalsko agencijo (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency) ali na decentralizirani ravni na posamezne nacionalne agencije v vseh državah EU in EFTA, vključno s Hrvaško in Turčijo. To je odvisno od vključenih držav v projekt in od statusa usklajevalne organizacije, ki prijavlja projekt. Naloga Izvajalske agencije ali nacionalnih agencij je analiza in ocena projektov ter njihova zavrnitev ali sprejem ter s tem dodelitev dotacije. Po sprejemu projekta so agencije odgovorne za spremljanje izvajanja projekta, za izvajanje kroga usposabljanj EVS ter za analizo zaključnega poročila. Nacionalne in Izvajalska agencija so prav tako odgovorne za izvajanje akreditacijskega postopka za organizacije, ki želijo izvajati projekte

EVS. Poleg tega nacionalne agencije izvajajo tudi informacijske ter podpirne aktivnosti z namenom informiranja, usposabljanja in opolnomočenja prijaviteljev in/ali upravičencev v programu MvA ter mladinskega sektorja na splošno. Posebna podpirna struktura programa MvA je tudi mreža EURODESK, ki v državah EU in EFTA skrbi za informiranje mladih o evropskih priložnostih za mlade in evropski mladinski politiki. Eurodesk organizacijam nudi tudi podporo pri iskanju partnerjev za projekte v okviru programa Mladi v akciji (vključno z Evropsko prostovoljno službo), saj je v Eurodesk mrežo vključenih več kot 1200 mladinskih organizacij iz programskih držav programa Mladi v akciji. Podporni centri SALTO YOUTH so struktura, ki jo je ustanovila Evropska komisija z namenom podpore projektom v programu MvA ter razvojem mladinskega sektorja na splošno. Ta naloga je še posebej pomembna za tri regionalne podpirne centre SALTO: za Jugovzhodno Evropo, za Vzhodno Evropo in Kavkaz, ter za mediteranske države. Prva dva centra SALTO imata tudi nalogo izvajanja akreditacijskega postopka ter kroga usposabljanj EVS v svoji regiji, medtem ko se v mediteranskih državah ta dva procesa ne izvajata.

Opisu akterjev, ki od zunaj vplivajo na projekte EVS, naštetih v zgornjem odstavku, sledi opis akterjev ter njihovih vlog, ki nastopajo znotraj oziroma so sestavni deli projektov EVS. Vsak projekt morajo sestavljati pošiljajoča organizacija

(PO), gostiteljska organizacija (GO) in prostovoljec (VOL – volunteer). Če nobena od organizacij ne prevzame vloge prijavitelja projekta, mora partnerstvo za projekt sestavljati še organizacija, ki prijavlja projekt, t. i. usklajevalna organizacija (UO). Naloga pošiljajoče organizacije je izbrati in ustrezno pripraviti prostovoljca, ga spremljati med službo in poskrbeti za njegovo reintegracijo. Gostiteljska organizacija prav tako izbere prostovoljca ter mu med službo zagotavlja administrativno, tehnično, osebno in jezikovno podporo, pri čemer sta ključni in obvezni dve osebi v okviru GO, koordinator in mentor. Nacionalna agencija ali podpirna centra SALTO poskrbita za izvajanje kroga usposabljanj EVS, ki se ga morajo obvezno udeležiti vsi prostovoljci. GO, PO in prostovoljec skupaj določijo naloge in aktivnosti posamezne službe ter se dogovorijo o logističnih zadevah, kar zapišejo v sporazum EVS, dolžnost in pravica vseh pa je te dogovore spoštovati. Naloga prostovoljca je izvajati aktivnosti v skladu z dogovorom, se aktivno vključevati v podpirne aktivnosti (jezikovni tečaj, usposabljanja ipd.), s pomočjo mentorja oziroma GO pa lahko izdela tudi Youthpass (potrdilo o pridobljenih kompetencah v času opravljanja prostovoljne službe).

Pomen celotne podpore vseh akterjev znotraj projekta, vključno s podporo nacionalne agencije, je zagotoviti čim večjo učno izkušnjo za prostovoljca ter tudi partnerske organizacije.

Pomen ustrezne podpore prostovoljcu EVS pred odhodom v tujino

Evropska prostovoljna služba mladim omogoča, da največ 12 mesecev opravljajo prostovoljno službo v državi, ki ni država njihovega stalnega prebivališča. To pogosto pomeni, da mladi odidejo v državo, ki je povsem drugačna od njihove in v kateri se srečajo s povsem drugačnim okoljem, kot so ga vajeni. Da bi se prostovoljci EVS na svojo službo dobro pripravili, se zelo poudarja njihova priprava pred odhodom, hkrati pa sta med trajanjem službe predvidena usposabljanje in evalvacija, ki sta za prostovoljca obvezna. Izjemno pomembna je tudi podpora v obliki reintegracije ter srečanja z ostalimi prostovoljci EVS, ki jo prostovoljec prejme po povratku iz prostovoljne službe.

Elizabeta Lakosil, ZAVOD MOVIT

Skrb za prostovoljca v enaki meri prevzame tako gostiteljska kot tudi pošiljajoča organizacija. Gostiteljska organizacija je z njim v neposrednem stiku med trajanjem službe, za kakovostno in uspešno prostovoljno službo pa je izjemno pomembna vloga pošiljajoče organizacije, saj mora poleg dobrih priprav ves čas službe s prostovoljcem ostati v stiku ter mu pomagati naučeno čim bolj vnesti v vsakdanje življenje.

»Za pol leta odhajaš v Turčijo? Vau! Kje boš pa bival?«

»V nekem manjšem mestu na jugu Turčije, v stanovanju. V organizaciji so rekli, da bo za vse poskrbljeno.«

»Aja? Kaj pa to pomeni?«

»Da bom v stanovanju sam, ker si želim imeti svojo kopalnico in seveda internet.«

»Pa si jim to povedal?«

»Ne. Saj so rekli, da bo za vse poskrbljeno.«

Usposabljanje pred odhodom

Ko se prostovoljec priključi projektu EVS, je pomembno, da čim prej stopi v stik z gostiteljsko organizacijo, saj ima pravico, da se gostiteljska organizacija glede nastanitve, načina prehrane in dela v skladu z možnostmi dogovarja skupaj z njim. Pomembno je, da prostovoljec dobro spozna razmere, v katere odhaja, in se tako izogne nesoglasjem ter morebitnemu razočaranju ob prihodu.

Za usposabljanje pred odhodom so odgovorni predlagatelji EVS (običajno pošiljajoča ali usklajevalna organizacija). Prostovoljci EVS se tako spoznajo s programom Mladi v akciji, z Evropsko prostovoljno službo in z njo povezanimi pravicami ter dolžnostmi. Usposabljanje jim ponudi priložnost, da izrazijo svoja

pričakovanja, razvijejo svojo motivacijo ter si zastavijo učne cilje, ki jih želijo doseči, saj jim le na ta način Evropska prostovoljna služba lahko ponudi kar največ.

Pošiljajoča organizacija naj s prostovoljcem ostane v stiku skozi celoten čas trajanja službe, spremlja njegovo delo in mu zagotavlja potrebno podporo, saj bo le tako lahko njena vloga učinkovita pri ponovni integraciji ter realizaciji novih idej prostovoljca po vrnitvi domov.

Informativni paket EVS

Informativni paket je pripravila Evropska komisija. Pošiljajoči organizaciji pomaga ob pripravi usposabljanja pred odhodom, prostovoljcu pa ponuja ogromno informacij. Vsebuje pomembne informacije o tem, kaj lahko prostovoljec pričakuje od pošiljajoče in gostiteljske organizacije ter kaj organizaciji pričakujeta od njega. V njem najdete:

- Pismo dobrodošlice
- Kaj lahko pričakujete od EVS (prostovoljcem in predlagateljem zagotavlja jasne informacije o tem, kaj lahko pričakujejo pred in med obdobjem trajanja Evropske prostovoljne službe ter po njem)
- Youthpass v EVS (predstavljen je obseg orodja Youthpass in način, kako ob koncu izkušnje EVS pridobiti potrdilo Youthpass)
- EVS – shema skupinskega zavarovanja: navodila za prostovoljce (zagotavlja podrobne informacije o zavarovalni shemi, ki je med bivanjem v tujini zagotovljena za vse prostovoljce EVS)

Informativni paket je na voljo na spletni strani www.mva.si/mladi-v-akciji/sodelovanje-v-programu/, v angleškem jeziku pa na spletni strani Evropske

komisije http://ec.europa.eu/youth/youth-in-action-programme/doc405_en.htm. Za informativni paket EVS (EVS Info-kit) v drugih evropskih jezikih lahko organizacije zaprosijo pristojne nacionalne agencije.

Youthpass

Vsak prostovoljec EVS ima pravico prejeti potrdilo Youthpass, zato je pomembno, da se jim ga predstavi že pred začetkom njihove službe. Proces neformalnega učenja, ki ga ponuja Evropska prostovoljna služba, mladim pomaga aktivnost doživeti v celoti in ob njej kar največ pridobiti. V kontekstu posameznikovega življenja lahko to, kar se je naučil ob udeležbi mladinskih aktivnosti, pomembno vpliva na kakovost njegovega življenja. Evropska prostovoljna služba je lahko zakladnica novih osvojenih znanj, če prostovoljci, ki se je udeležijo, znajo svoje sodelovanje ovrednotiti in zapisati. Pripomoček Youthpass je orodje, na podlagi katerega se mladi naučijo prepoznati pridobljeno znanje, ga zapisati in predstaviti ter predstavlja pomembno dimenzijo programa Mladi v akciji. (Več na www.youthpass.eu.)

Zavarovanje EVS

Vsak prostovoljec EVS mora biti prijavljen v skupinsko zavarovalno shemo za prostovoljce EVS, ki jo predvideva program Mladi v akciji in dopolnjuje zavarovanje na podlagi nacionalnih sistemov socialne varnosti. Za prijavo prostovoljca je pristojna usklajevalna organizacija v sodelovanju s pošiljajočo in gostiteljsko organizacijo. Prostovoljca je treba prijaviti pred odhodom za celotno trajanje njegove službe.

(Več na www.europeanbenefits.com in na www.mva.si/mladi-v-akciji/sodelovanje-v-programu/.)

Kako postanem prostovoljec EVS?

Evropska prostovoljna služba je namenjena mladim, starim od osemnajst do trideset let, mladi z manj priložnostmi pa lahko sodelujejo tudi že od šestnajstega leta. Pri Evropski prostovoljni službi gre v veliki meri za neformalno učenje in pridobivanje mednarodnih ter prostovoljskih izkušenj, ki ti bodo koristile tudi kasneje – pri iskanju zaposlitve in življenju na splošno.

Živa Mahkota, ZAVOD MOVIT

Z EVS lahko v tujini preživiš od dva tedna do 12 mesecev skoraj brezplačno. Pokrite imaš stroške nastanitve in prehrane, del ali vse potne stroške, prejmeš pa tudi nekaj žepnine.

Prvi korak, ki ga moraš storiti, če želiš postati prostovoljec EVS ali prostovoljka EVS, je, da si poiščeš pošiljajočo organizacijo EVS. To je organizacija iz tvoje države, najbolje iz tvojega lokalnega okolja, ki te bo podpirala pri pripravi na odhod in iskanju gostiteljske organizacije.

Idealno je, če organizacijo že poznaš in si v njej aktiven, saj te tako organizacija najbolje pozna in deluje na področju, ki te zanima.

Druga možnost je, da pošiljajočo organizacijo poiščeš v evropski bazi akreditiranih organizacij EVS:

http://ec.europa.eu/youth/evs/aod/hej_en.cfm, tako da izbereš country: Slovenia in type of accreditation: sending in jo kontaktiraš ter na kratko predstaviš, zakaj se želiš udeležiti Evropske prostovoljne službe, kakšna je tvoja motivacija, kakšne so tvoje morebitne dosedanje izkušnje ter pri kakšnem projektu bi želel sodelovati.

Pred odhodom v Evropsko prostovoljno službo se boš udeležil/-a tudi usposabljanja pred odhodom. Več o podpori pred odhodom je opisano v prispevku na strani 15.

Drugi korak, ko že imaš pošiljajočo organizacijo, je iskanje gostiteljske organizacije. To je organizacija, v kateri boš dejansko opravljal/-a prostovoljno službo EVS.

Morda tvoja pošiljajoča organizacija že sodeluje s partnersko organizacijo, ki te

zanima in v kateri bi lahko opravljal/-a EVS.

Drugače lahko tebi in pošiljajoči organizaciji tudi pri tem koraku pomaga evropska baza organizacij EVS: http://ec.europa.eu/youth/evs/aod/hej_en.cfm.

Iščeš lahko po različnih merilih, kot so država in tema projekta. Pri iskanju gostiteljske organizacije te bo podpirala tvoja pošiljajoča organizacija. Na voljo so še drugi kanali iskanja partnerskih organizacij, več o njih si lahko prebereš na strani 30.

Gostiteljski organizaciji pošlješ svoj življenjepis in motivacijsko pismo, ponavadi v angleškem jeziku, in predstaviš, zakaj bi rad Evropsko prostovoljno službo opravljal prav pri projektu organizacije, kamor se prijavljaš.

Pomembnejše kot država, v katero se odpravljaš, je področje, na katerem bi rad/-a opravljal/-a prostovoljno delo. Tako da bi ti svetovali, da izbereš organizacijo, ki deluje na področju, na katerem bi želel izboljšati svoja znanja in se razvijati. Možnosti so zelo raznolike: multimedija, delo z otroki, organizacija festivalov, ekološko kmetovanje, gledališke skupine, izvedba delavnic in še veliko več.

Kot prostovoljec ali prostovoljka EVS se boš udeležil/-a tudi usposabljanja ob prihodu,

vmesne evalvacije in letnega srečanja EVS. Več o vsebini usposabljanj lahko prebereš v prispevku na straneh 13 do 14.

Vsak prostovoljec je tudi upravičen do jezikovnega tečaja za jezik, ki ga govorijo v državi, v katero odhaja.

V okviru projekta ti bosta v gostiteljski organizaciji dodeljena koordinator, ki bo koordiniral tvoje delo ter skrbel za administrativne in organizacijske zadeve, ter mentor, ki ti bo pomagal pri vključevanju v lokalno okolje, ti zagotavljal osebno podporo, podporo pri procesu učenja in spremljal tvoj učni napredek.

Svoj napredek, izkušnje in kompetence, ki jih boš pridobil/-a v okviru Evropske prostovoljne službe, boš spremljal/-a in izkazal/-a tudi z orodjem Youthpass. Več o tem si lahko prebereš na straneh 13 do 15.

Več informacij lahko poiščeš v pogosto zastavljenih vprašanjih o EVS, ki jih najdeš na: <http://www.mva.si/faq/>

Prostovoljstvo v projektih Mladi v akciji

V nadaljevanju smo zbrali nekaj opisov projektov, prijavljenih v program Mladi v akciji v letu 2011, ki se na tak ali drugačen način dotikajo prostovoljstva. Ker v času objave besedila še nismo prejeli zaključnih poročil projektov (z izjemo pobud Mladi, ki jim je mar in Ne morem? Zmorem!), navedene aktivnosti in rezultati projektov še niso potrjeni. Opisi so povzeti po opisih projektov s strani prijaviteljev ob prijavi.

Prostovoljstvo kot izziv za aktivno iskanje zaposlitve in za kariero

Mladinska izmenjava Mladinskega centra Nova Gorica

Tema mednarodne mladinske izmenjave, ki je poleti potekala v vasi Čepovan v bližini Nove Gorice, je bila raziskovanje možnosti opravljanja prostovoljnega dela kot oblike aktivnega iskanja zaposlitve ter primerjava teh možnosti v ruralnem in urbanem okolju. V času trajanja izmenjave so prostovoljci opravljali več del v obeh okoljih; v mestu so delali v pisarni, baru in javni organizaciji, na podeželju pa v gozdu, na kmetiji in v lesnem obratu. Razpravljali so o možnostih zaposlitve v urbanem in ruralnem okolju ter skozi praktično izkušnjo vrednotili načine aktivnega iskanja zaposlitve. Svoje izkušnje, mnenja in vtise so dokumentirali s fotografijami in videoposnetki ter naredili lasten karierni načrt, preko pogovorov z direktorji in lastniki organizacij pa so spoznavali osebnostne in strokovne lastnosti, ki jih delodajalci pričakujejo od svojih zaposlenih. Večeri so bili namenjeni spoznavanju kultur sodelujočih dežel, razpravam in okroglim mizam, izmenjava pa je vključevala tudi dva izleta: enega v Ljubljano in drugega na morje, kjer so sodelujoči spoznali tudi delo lokalnih prostovoljskih organizacij.

Mladi, ki jim je mar

Mladinska pobuda neformalne skupine VIS

Mladinska pobuda *Mladi, ki jim je mar* je nastala na pobudo neformalne skupine mladih VIS z namenom, da širšo javnost opozorijo na pomen prostovoljstva in čim več mladih navdušijo za različne aktivnosti. V štirih krajevnih skupnostih občine Šentjur so se z mladimi pogovorili o tem, kaj pogrešajo, in skupaj izdelali načrt za aktivnost. Tako so se odpravili v dom za ostarele, kjer so starejše invalidne osebe peljali na sprehod, se z njimi pogovarjali in igrali družabne igre.

V Dramljah so prenovili škarpo ob igrišču, pobarvali ograjo in postavili dve novi klopci, v Slivnici pa pripravili igre in piknik za srednješolce z namenom, da se med seboj povežejo in več časa preživijo zunaj s svojimi vrstniki. Uspešno so izpeljali tudi delavnice grafičnega oblikovanja, kjer so mladi izdelali deset plakatov na temo promocije prostovoljstva. V centru Šentjurja so postavili park prostovoljstva, v športnem parku Grobelno pa betonsko podlago za vrtno uto.

Na posameznih aktivnostih se jim je povprečno pridružilo po enajst ljudi, skupaj pa so pritegnili preko 60 mladih iz občine Šentjur.

Ne morem? Zmorem!

Mladinska pobuda Mladinskega centra Ormož

Projekt *Ne morem? Zmorem!* je bil odgovor Mladinskega centra Ormož na pogosto slišane pritožbe mladih glede pomanjkanja delovnih mest, dela in priložnosti v lokalnem okolju. Cilj projekta je bil spodbuditi mlade k aktivnemu državljanstvu, spodbuditi in okrepiti strpnost in družbeno povezanost ter izboljšati kakovost podpornih sistemov za mlade, posebej na področju informiranja, prostovoljstva in zaposlovanja mladih. Vključeval je različne metode dela od klasičnega dela v skupini, individualnega dela (zbiranje in obdelava informacij, pisanje besedil, ilustracija, uporaba spletnih orodij, priprava na tisk, razširjanje) do inovativnih metod lateralnega in ustvarjalnega mišljenja po de Bonu.

Udeleženci projekta so sodelovali v rednih evalvacijah, končni rezultat pa je bila publikacija za mlade. Publikacija, ki je bila zasnovana za vsakodnevno uporabo, je zbirka vseh pomembnih informacij o možnostih prostovoljnega dela za mlade ter o lokalnih delodajalcih in poklicnih profilih, ki so zaposljivi pri teh delodajalcih.

Del projekta sta bila tudi dva dneva odprtih vrat, v okviru katerih so lahko mladi obiskali lokalna podjetja in se spoznali z delom, izobrazbenimi zahtevami in znanji, ki so potrebna za njihovo opravljanje. Mladim je bila ponujena možnost opravljanja prostovoljnega dela, publikacijo pa spremlja tudi spletna stran, ki bo redno vzdrževana in bo predstavljala pomembno platformo za zbiranje informacij. Petmesečni projekt je vključeval delo s sedmimi posamezniki, med njimi štirimi mladimi z manj priložnostmi.

Voluntary Work for the Future

Evalvacijsko srečanje Mladinskega centra Trbovlje

Mladinski center Trbovlje ima petletno zgodovino pošiljanja evropskih prostovoljcev v tuje organizacije in prav tako dolgo tradicijo gostiteljstva. V želji, da bi bili njihovi projekti tudi v prihodnje dobro načrtovani in izvedeni, so organizirali evalvacijsko srečanje, ki so se ga udeležili bivši EVS prostovoljci, ki jih je Mladinski center Trbovlje gostil, ter mladi, ki so EVS opravljali v tujini. Šestdnevno srečanje je bilo namenjeno evalvaciji dosedanjega dela Mladinskega centra Trbovlje v povezavi z evropsko prostovoljno službo, pregledu učinkov le-te v lokalni skupnosti ter medkulturnega dialoga med prostovoljci, konstruktivni kritiki ter promociji prostovoljstva, sodelovalo pa je 21 udeležencev. Delo je potekalo v manjših in večjih skupinah, pri čemer je bila promocija prostovoljnega dela usmerjena na lokalno skupnost, posebej na mlade.

Srečanje je omogočilo, da so v mladinskem centru dobili priložnosti videti, kako je udeležba evropske službe vplivala na prostovoljce – prostovoljec iz Turčije je kot leto dni po koncu službe, ko je postal EVS koordinator, spoznal, da je bil kot prostovoljec zelo zahteven, dva druga prostovoljca z Irske in Portugalske pa sta se po koncu službe začela še bolj aktivno udeleževati v prostovoljnih dejavnostih.

Projekt je dosegel precejšnjo medijsko pozornost, pismo podpore sta napisala tudi predsednik vlade Borut Pahor ter predsednik države Danilo Türk. Na srečanju je bilo zelo vidno, kako močna povezovalna izkušnja je izkušnja EVS. Projekt je tako prinesel pozitivne rezultate tako MC Trbovlje kot tudi vsem udeležencem v nadaljnjih projektih EVS.

Zgled za vse Evropejce

Sedela sem v veliki dvorani in poslušala evropsko komisarko za izobraževanje, kulturo, večjezičnost in mlade Andrullo Vassiliou govoriti o pomembnosti EVS-a za neformalno učenje. Včasih sem se morala uščipniti in se prepričati, ali sem res na razglasitvi najboljših projektov EVS v belgijskem Antwerpnu.

Mateja Pačnik

Da, bila sem tam in si mrzlično zapisovala stvari v svojo beležko, presrečna, da sem prav jaz dobila priložnost, da kot novinarka poročam iz Bruslja.

Podelitev najboljših projektov EVS je potekala v okviru Evropskega tedna mladih, ki se je maja odvijal v Bruslju. Glavni namen tega tedna sta bila evalvacija strukturiranega dialoga na številnih delavnicah in oblikovanje priporočil za naslednji 18-mesečni cikel.

Na podelitvi so se projekti EVS za naslov najboljšega potegovali v treh kategorijah: globalna, inovativna in vključujoča družba. Nominiram pa je bil tudi slovenski projekt z naslovom »Skupaj lahko ustvarjamo!« v kategoriji vključujoča družba. Projekt se je odvijal v Zavodu za usposabljanje Janeza Levca v Ljubljani (ZJUL), ki je namenjen otrokom in mladostnikom z lažjo in zmerno motnjo v duševnem razvoju ter tistim z učnimi ali vedenjskimi težavami, ki so pogosto

izključeni iz družbe. Prostovoljca Grk Timotheous Ananiadis ter Aldin Kuljanović iz Bosne in Hercegovine sta sodelovala pri delu v zavodu, pri čemer sta skrbela za organizacijo dejavnosti za otroke. Sodelovala sta tudi na festivalu Igraj se z mano, katerega namen sta druženje otrok iz različnih okolij in učenje preko igre brez strahu pred različnostjo. Kuljanoviću je EVS prinesel preobrat v življenju. »Otroci ti pokažejo in te naučijo marsikaj, stvari, ki jih »mi brez težav« zanemarimo in pozabimo. Čustvenost in iskrenost doživiš vsak dan in sije iz oči otrok. Hvaležnost, ki jo izkazujejo, ker si tu, ker si njihov prijatelj, je nekaj, kar nikoli v življenju ne bom pozabil,« strne svoje misli. Ananiadis meni, da EVS ponudi možnost za učenje, samo pripravljen jo moraš biti sprejeti. To je samo ena izmed mnogih zgodb EVS, vse zgodbe pa naj bodo zgled ne samo vsem mladim, ampak vsem Evropejcem.

O prostovoljstvu z Liene Palena iz Latvije

Z Liene Palena iz Latvije, ki je v času svojega projekta EVS v Mladinskem centru Dravinjske doline med drugim ustvarila tudi revijo o prostovoljstvu, smo se pogovarjali kmalu po njenem odhodu domov.

Alja Bebar

Kako si prišla na idejo, da narediš revijo?

Če povem po pravici, sem se med odločanjem o svojem osebnem projektu EVS približno vsaka dva meseca premislila. Ker sem novinarka, sem vedela, da si želim ostati v okvirih svojega poklica, hkrati pa sem projekt želela povezati s prostovoljstvom. Kot vsi vemo, je leto 2011 evropsko leto prostovoljstva, pa še jaz sem bila prostovoljka – tako sem se odločila ustvariti posebno izdajo revije FINAČA. Zelo sem bila zadovoljna s podporo svoje gostiteljske organizacije, MCDD, prostovoljec Belkis Ozkan iz Turčije pa mi je pomagal pri dizajnu. Za pomoč pri dizajnu bi se prav tako rada zahvalila sodelavcu Mitji Krančanu.

Kaj je bil najtežji del tvojega projekta?

Mislim, da mi je bilo od vsega najtežje odločiti se za pravo idejo.

Med ustvarjanjem revije si prišla v stik z veliko prostovoljci z vseh koščkov Evrope. Kaj se ti zdi, da večini pomeni njihova izkušnja s prostovoljskim delom? Kaj je pomenila tebi?

Velika večina, če ne kar vsi, je poudarila, da je prostovoljstvo izkušnja za vse življenje. Ni pomembno, ali opravljaš prostovoljno delo v Sloveniji, v Avstraliji ali doma. Najpomembnejši je razlog, zakaj to počneš. Moja prostovoljska izkušnja je bila polna – vsega! Zanimivih ljudi, čudovitih in tudi

težkih trenutkov, lepih in malo manj lepih spominov. Predvsem pa je bila nepozabna! Nikoli ne bom pozabila otrok iz šole Park, svojih odtrganih sostanovalcev – prostovoljcev, sodelavcev in sebe. Kajti Liene iz Slovenije je nekaj povsem drugega kot Liene doma.

Liene o odhajanju in vračanju

Zapustiti Slovenijo je bila ena najtežjih stvari, ki sem jih morala narediti v življenju. Ne samo da se moraš posloviti od ljudi, ki so ti prirasli k srcu, poslavljaj se od kraja, ki je postal tvoj dom, in vseh lepih trenutkov. Ponedeljkovo jutro, ko sem odšla, mi je zlomilo srce – kar je dobro, saj pomeni, da sem se imela res odlično, da sem spoznala prave prijatelje in ustvarila res neverjetne spomine. Zdaj že en mesec spet živim v Latviji: vesela sem, da sem spet doma, da lahko vidim svoje prijatelje, da se ob nedeljah lahko zbudim pri svoji družini. Prepričana sem, da bom kmalu prišla na obisk v Slovenijo.

Makedonija

3. 7. 2011 je končno prišel dan, ko sva z Denisom začela svoj projekt v Makedoniji. Sprva malce prestrašena, sva kmalu ugotovila, da nimava popolnoma nobenega razloga za strah, ker so naju takoj vsi zelo toplo sprejeli. V Rosomanu sva spoznala svoje gostitelje, Živico, Blagoja in njenega sina Nikolo, ki so nama dali občutek, kot da sva doma in, meni osebno, je ta kraj po enem mesecu pravzaprav postal drugi dom.

Špela Lausegger, EVS prostovoljka iz Zavoda Manipura

Na dan prihoda sva si še malo odpočila, se spoznala z ostalimi člani družine, babico Vetko in dedkom Nikolo, naslednji dan pa smo se že ob šestih zjutraj s traktorjem odpeljali v nasade breskev.

Delo je po navadi potekalo od dve do pet ur, saj je bilo kasneje že preveč vroče ... In sicer je bila najvišja dosežena temperatura v času, ko sva bila v Makedoniji, 52 stopinj. Ko sva se že navadila na pripekajoče sonce, delo ni bilo težko. Nabirali smo breskve, se pogovarjali (srbsko, hrvaško, kasneje pa že malo makedonsko), peli, kakšna breskev je tudi na glavo padla ali se je zlomila veja, ko smo plezali pa drevesih ...

Enkrat smo pomagali tudi pri hčerki Mileni v sosednji vasi Palikuri, kjer smo nabirali paradižnike in paprike. Njen sin Peter (šest let) in Bojana (tri leta) sta včasih prišla tudi prespat k nam v Rosoman in moram reči, da sem se tudi na njiju zelo navezala.

Tempo življenja je tam povsem drugačen. Po delu, tam okoli enajste ure, se je zajtrkovalo ..., no, nato smo pa, razen če nismo šli na bazen, zaspali na kavču pri babici Vetki, in to vsaj do štirih ali petih popoldne. Ko smo se zbudili, sta babica Vetka in Živica vedno naredili odlično kosilo. Hrana je bila vse preveč dobra, ampak je vročina poskrbela, da se nisva zredila. Jaz sem se naučila izdelovati gosti sok iz mandarin in breskev, a recept na žalost pozabila.

Opazila sem, da so krajani v Rosomanu kot ena velika družina. Vsi se poznajo, si pomagajo in skoraj vsak dan hodijo drug k drugemu na kavico oziroma klepet. Tako da sva oba

spoznala ogromno novih prijateljev, s katerimi smo se zvečer družili v piceriji, ki je bila poleg diska ob bazenu, ki je bil odprt ob koncih tedna, edino središče za mladino ... poleg nogometnega igrišča. Velikokrat smo ob večerih z Živico in Blagojem na verandi klepetali do jutranjih ur, zjutraj pa spet zgodaj vstali vsi zaspani.

V Makedoniji še ni vse tako tehnološko napredno kot pri nas v Sloveniji, ampak zato ni nič manj simpatična. Hiške v Rosomanu so večinoma majhne, pred skoraj vsako od njih je parkiran traktor, na verandi pa se sušijo paprike. Cesta je zaprašena od zemlje, v vsaki ulici je vsaj ena trgovinica, nekatere hiše so že napol podrti in zapuščene, ponoči pa nebo seva svetlobo zvezd.

V Kavadarce, bližnje mesto, sva šla dvakrat tedensko v mladinski center Creactive. V tem mesecu sem se s taksijem peljala tolikokrat kot še nikoli v življenju, ampak ni bilo problema, ker cene niso bile tako visoke kot pri nas.

Najina mentorica Veselinka nama je prvi teden razkazala mesto. Ljudje so tudi tam zelo odprti in dobrosrčni. Enako kot v Rosomanu so tudi Kavadarci v popoldanskih urah kot mesto duhov. Šele po peti uri se butiki zopet odprejo, lokali se začnejo polniti, ljudje pridejo na ulice in se družijo, in ne tičijo na internetu kot pri nas. Po sredini mesta teče »reka«, ki pa je bolj potok kot reka, ampak tako kot večina mesta so ob njej urejeni okolica, park in sprehajalna steza z mostovi.

Mesto ni prenapolnjeno z bloki, ljudje živijo v večjih ali v stanovanjskih hišah. Čeprav smo pri nas navajeni, da mestni ljudje ponavadi delajo v pisarnah ipd., ima večina družin v Kavadarcih vsaj eno nasad grozdja, breskev, paradižnika ali paprik. Predmestij, tudi drugih mest, ne krasijo nakupovalna središča.

Tudi v mladinskem centru Creactive sva spoznala same dobre ljudi, najbolj pa sta mi v srcu ostala Angel in Dime, s katerima smo

bili kot »rit in srajca«. Vsak teden so potekale različne delavnice, imela sva tudi učne ure makedonščine, ki jih je vodila Ceca, ipd. Aleksandra, glavna v centru, in njena asistentka Marija sta naju povabili tudi na letni kamp, ki sem se ga udeležila samo jaz, tam sem se še tesneje povezala z vrstniki in ostalimi prostovoljci EVS.

Kamp je potekal v samostanu nekoliko višje od mesta in tudi tam sem se imela super. Kopali smo se ob čistilni napravi (čez nekaj dni smo nekateri sicer dobili majčkene izpuščaje po nogah ...), kuhali in jedli na prostem, peli, igrali kitaro ob tabornem ognju, spali smo v celih štirih dneh samo pol ure, čez dan pa smo se večinoma pogovarjali o svetu, problemih v družbi in podobno.

Na žalost sem šele pet dni pred odhodom v Slovenijo spoznala Rosano in Vlatka. Z njima smo se zadnje dni potepali po Makedoniji in v tem času postali zelo dobri prijatelji, čeprav v tako kratkem času. En dan smo se odpeljali v Negotino na najboljše palačinke, kar sem jih kdaj koli jedla, naslednji dan me je Vlatko peljal do Tikveškega jezera, tretji dan pa sta me z Rosano poklicala in me vprašala, ali imam dvajset minut dovolj časa, da se pripravim za izlet do Kruševga. S seboj smo vzeli še Milico in Mileno, Vlatkovi sestrji, in šli na grob Tošeta Proeskega in njegov memorial. Pot nas je zanesla tudi v Bitolo, kjer pa se na žalost nismo dolgo zadržali. Ta dan je bil eden najboljših dni mojega življenja.

Na žalost je več kot prehitro prišel 1. 8. in s tem tudi najina vrnitev v Slovenijo. Še vedno pogrešam prijatelje, ki sem jih tam spoznala, in načrtujem ponovno vrnitev, če ne v okviru EVS, pa kar na lastno pobudo.

Še enkrat HVALA vsem, ki ste mi omogočili to nepozabno potovanje!

Makedonije NIKOLI ne bom pozabila, saj sem se dobesedno zaljubila v to državo, njene ljudi in način življenja.

Jezikovno-kulturna popotovanja z »vedno nasmejana«

V Medobčinskem društvu prijateljev mladine Ajdovščina smo v začetku vročega julija 2009 v okviru Evropske prostovoljne službe za obdobje enega leta dobili prostovoljko Zando Brikmene iz Latvije.

Urška Brežnjak, koordinatorka EVS, MDPM Ajdovščina

Takrat 21-letna novinarka nas je takoj očarala s pripravljenostjo, da nam predstavi svojo državo in kulturo, iz katere prihaja. Rženi kruh, tipične slaščice, nakit iz jantarja in mila z lipovimi cvetovi, ki so še dolgo potem odišavljala našo kovačnico idej, kot pravimo naši pisarni. Turistične brošure in prospekti pa so kar vabili.

Sledili so meseci, polni predstavitev, tematskih ustvarjalnih delavnic, potovali

smo od šole do šole v ajdovski in vipavski občini in mladim razkrivali lepote Latvije ter širili vrednoto prostovoljskega dela, medkulturnega dialoga in strpnosti. Kljub jezikovni oviri so se otroci takoj spoprijateljili z njo in uživali v njeni družbi, starejši pa so najprej malce v zadregi, kasneje pa pogumneje oblikovali prve pogovore v angleškem jeziku zunaj šolskega okolja. Za nekatere je bil to prvi stik s tuje govorečo

osebo. Zandi so prostovoljci EVS, ki so takrat opravljali svojo službo v Sloveniji, nadeli vzdevek »vedno nasmejana.« Z vedno nasmejana si se lahko pogovarjal ure in ure, in ko si bil že utrujen od samega govorjenja v angleščini in ti je že začelo zmanjkovati besed, si vedel, da te bo Zanda razumela, četudi ti bo ušla kakšna slovenska. Kako tudi ne, saj je pridno obiskovala tečaj slovenskega jezika, poleg tega pa je bilo njeno znanje ruščine izjemno, pomagala je pri študijskem krožku ruščine za odrasle in ga občasno tudi samostojno vodila.

Ob vsem jezikanju smo dobili idejo o literarnem natečaju v angleščini za učence višjih razredov osnovne šole, ki smo ga poimenovali »Pismo Zandi«. Zanda je mladim v angleščini napisala pismo, v katerem se jim je predstavila, jih povabila, naj si ogledajo znamenitosti Latvije, in razmišljala o pomenu Evropske unije. Odziv je bil izjemen, bili smo presenečeni nad izvirnostjo, prepričljivostjo in znanjem osnovnošolcev. Zanda pa je dobila marsikatero idejo za pohajkovanje in nove dogodivščine v svoji gostujoči državi. V brošuri »Barve Evrope«, ki smo jo na koncu projekta »Prosti čas otrok in mladih« izdali, sem zapisala, da bo Zanda s svojo preprostostjo in navdušenjem našla svoj drugi dom v vsakem kotičku Evrope, kamor jo bo pot še zanesla. Minilo je več kot leto od zaključka projekta, Zanda pa je v tem času že nekajkrat obiskala Slovenijo. Pravijo, da je dom tam, kjer je srce. Nedvomno.

Prostovoljstvo - zakaj je pomembno?

Gabriella Civico

Evrope ni brez prostovoljcev – pomembno prispevajo tako k socialni Evropi kot k njeni rasti. Prostovoljci odsevajo raznolikost evropske družbe, saj so vključeni ljudje vseh starosti, ženske in moški, zaposleni in nezaposleni, ljudje različnih etničnih ozadij in prepičani ter državljani vseh narodnosti.

Vendar pa se kar sedem od desetih ljudi ne vključuje v prostovoljstvo in mnogi se pri prostovoljstvu srečujejo z ovirami, kot so pomanjkanje informacij o vključevanju, časovna stiska, pomanjkanje ekonomskih virov in občutek, da si prostovoljstva ne morejo »privoščiti«, negativna slika prostovoljstva, ki izhaja iz časov, ko je bilo to pravzaprav »obvezna dolžnost«, diskriminacija, odvrčajoči pravni pogoji ali odsotnost pravnega statusa, pomanjkanje varstva pred s prostovoljstvom povezanimi tveganji ter vizumi ali druge ovire za tiste, ki niso državljani Evropske unije.

ZAKAJ EVROPSKO LETO PROSTOVOLJSTVA 2011?

Prostovoljstvo je dano brezplačno, ni pa brez stroškov – potrebuje in zasluži namensko podporo s strani vseh deležnikov: prostovoljskih organizacij, državnih organov na vseh ravneh in podjetij, prav tako pa potrebuje in zasluži okolje vzpodbudnih politik, vključno s prostovoljsko infrastrukturo.

Medtem ko se v Evropi v zadnjih letih prostovoljstvu v vseh njegovih oblikah posveča vedno več pozornosti, še vedno nista izoblikovana splošna strategija in akcijski načrt na evropski ravni za promocijo, priznavanje, vzpodbujanje in podporo prostovoljstvu, da bi se njegov potencial izkoristil v polnosti.

Mreža EYV 2011 Alliance je Svet ministrov za mladino in Evropski ekonomsko-socialni odbor pri iskanju odgovorov na ta problem

podpirala z osredotočanjem na več ciljev v okviru evropskega leta prostovoljstva (EYV 2011).

Osveščanje

Širjenje javne osveščenosti o možnostih, obsegu, vrednosti in vpliva prostovoljstva v Evropi in poudarjanje njegovega doprinosa našim skupnostim je bistvenega pomena, poleg ponazarjanja in osveščanja o potrebi po infrastrukturi za prostovoljstvo na lokalni, nacionalni in evropski ravni, vključno s pravnim okvirom, ki predvideva pravico vsakogar do udeležbe v družbi preko prostovoljstva.

Počastitev in priznanje

Počastitev prostovoljcev in prostovoljskih organizacij za njihov prispevek in predstavljane dobrih praks in projektov, ki vključujejo prostovoljce, pomagata izpostaviti pomen lokalnih prostovoljskih aktivnosti pri izgradnji evropske identitete in delu za vsestransko strategijo politike EU za podporo, promocijo in priznanje prostovoljstva in različnih vlog, ki jih igra.

Promocija

Cilj je odpraviti diskriminacijo in ovire, s katerimi se ljudje srečujejo, ko se poskušajo vključiti v prostovoljstvo, predvsem migranti, državljani tretjih držav in socialno izključeni, ter vzpodbujati države članice k izmenjavi dobrih praks glede prostovoljskih politik in k opredelitvi skupnih elementov vzpodbudnega okolja, ki bi omogočilo, da prostovoljstvo vzcveti v vseh evropskih državah.

PROSTOVOLJSTVO IN POLITIKA

Po Beli knjigi o mladini (2001) so države članice EU leta 2002 prostovoljstvo prepoznale kot ključni element mladinske politike. Medtem ko se različne aktivnosti, programi in politike EU ukvarjajo s prostovoljstvom na evropski ravni, te pobude doslej niso upoštevale raznolikosti prostovoljstva v Evropi. Akcije na področju prostovoljstva na ravni EU so omejene na določene starostne skupine in področja politik, pri čemer se zanemari horizontalna narava prostovoljstva in njegov pomen pri reševanju raznih političnih, družbenih in ekonomskih izzivov, s katerimi se danes sooča EU:

Aktivna udeležba v družbi

Prostovoljci se brez motivacije v obliki finančnega dobička angažirajo v svojih skupnostih v dobro drugih posameznikov ali celotne družbe. Prostovoljstvo so evropske institucije kot izraz »Aktivnega evropskega državljanstva« prepoznale na številnih področjih, predvsem pa v okviru programa Evropa za državljane.

Evropski vrednoti solidarnosti in raznolikosti v praksi

Prostovoljci so izraz slogana EU »Združeni v raznolikosti« in v času, ko EU manjka povezava z njenimi državljani in si želi ustvariti več lastništva nad tem evropskim projektom

na podlagi solidarnosti in medsebojnega razumevanja, ne more več prezreti potrebe po vzpostavitvi logične povezave med prostovoljnimi dejavnostmi na lokalni ravni in uveljavljanjem evropskih vrednot.

Gospodarska in družbena kohezija

Resolucija Evropskega parlamenta (A6-0070/2008) o vlogi prostovoljstva pri prispevku h gospodarski in družbeni koheziji prepoznava pomemben doprinos prostovoljstva k družbeni integraciji na lokalni ravni in tudi k partnerstvu, ki so ključna za poln izkoristek evropskih regionalnih in strukturnih sredstev.

Družbeno vključevanje

Prostovoljstvo je orodje, s katerim se nudi več možnosti vsem, predvsem pa socialno izključenim, saj lahko služi kot sredstvo, da državljani so in se počutijo koristne ter se ponovno povežejo z družbo. Takšen poudarek najdemo v Evropskem mladinskem paktu, Beli knjigi o mladini in poročilu Urada svetovalcev za evropsko politiko pri Evropski komisiji (BEPA) z naslovom Naložbe v mladino: Od otroštva do odraslosti, vendar se enakovredno nanaša na vse starostne skupine. Svetovna organizacija skavtskega gibanja (WOSM) in njene nacionalne organizacije izvajajo številne projekte po Evropi za vključevanje in nudenje pomoči manjšinam in širše v zvezi z otroštvom v težjih razmerah, z različnim verskim ozadjem, z invalidnostjo in z Romi.

Integracija migrantov

Kot dvosmerni proces medsebojnega prilagajanja med migranti in gostiteljsko

družbo potrebuje integracija orodja in instrumente, ki združujejo ljudi in jim omogočajo, da delajo na skupnih projektih. Število prostovoljskih pobud in projektov v Evropi kaže na dodano vrednost, ki jo ima na tem področju aktivna udeležba, in dokazuje, da je prostovoljstvo faktor in pokazatelj integracije migrantov v gostiteljske skupnosti (projekt CEV INVOLVE, www.involve-europe.eu (2006)). Prostovoljci so tudi vključeni v programe za integracijo migrantov (delovna usmeritev, usposabljanje itd.).

Zdravstvena in socialna oskrba

Socialne službe po Evropi se močno zanašajo na prispevek prostovoljcev. Študije v državah članicah EU izvedenih aktivnosti prostovoljskih organizacij kažejo, da prostovoljci pomembno prispevajo k opravljenim storitvam na tem področju preko: služb za obiske socialno izoliranih, dnevnih centrov za starejše in ljudi z Alzheimerjevo boleznijo ter domov za otroke s posebnimi potrebami; dejavnosti usposabljanja: podpora in krepitev sposobnosti ljudi, da spet prevzamejo nadzor nad svojim življenjem (npr. tečaji »prijateljstva«); organizacije počitnic za invalidne osebe in/ali kronične bolnike; pomoči odvisnikom od drog in zapornikom; pomoči ljudem, ki živijo z virusom HIV/Aidsom (oskrba, klični centri, svetovanje in informiranje); pomoči ženskam, ki jim grozi nasilje v družini in/ali s spolom povezano nasilje.

Aktivno staranje

Starejši, ki sami postanejo prostovoljci, ostanejo zdravi in aktivni dlje in imajo možnost deliti svoje življenjske izkušnje z

mlajšimi generacijami. Rezultati nedavne raziskave Flash Eurobarometer 247, opravljene septembra 2008, kažejo, da je 73 % starejših anketirancev nakazalo, da bi bili pripravljeni razmisliti o udeležbi pri družbeno koristnem in prostovoljnem delu po upokojitvi. Prav tako je 44 % vprašanih reklo, da so že načrtovali ali načrtujejo opravljanje prostovoljnega dela. Prostovoljstvo EU daje velik potencial v zvezi z aktivnim staranjem in demografskimi spremembami. To vprašanje je bilo prvič izpostavljeno na konferenci Medgeneracijska solidarnost za družbe sožitja in socialne povezanosti med slovenskim predsedstvom EU (27.–29. aprila 2008) in potem še kot ena glavnih tem 2. Evropskega demografskega foruma v Bruslju novembra 2008.

Ohranjanje in obnavljanje družinskih povezav

Prostovoljci pomembno prispevajo k povečanju zadovoljstva z družinskim življenjem in ravnovesjem, saj pogosto delujejo v skrbi za otroke in starejše generacije, kar mnogi Evropejci zaznavajo kot glavni težavi v družinskem življenju (Flash Eurobarometer 247, Težave, s katerimi se v vsakodnevem življenju srečujejo družine). Prostovoljci tudi pomagajo ljudem pri iskanju družinskih članov, ki so jih izgubili zaradi vojn, sporov in naravnih nesreč ter podpirajo ljudi s pogrešanim družinskim članom ali prijateljem.

Strpnost, izgradnja miru, reševanje sporov in sprava razdeljenih družb

Prostovoljne aktivnosti, ki se izvajajo skupaj z lokalnim prebivalstvom v korist skupnosti, povečujejo strpnost in medkulturne veščine, zmanjšujejo razisem in predsodke, prispevajo k medkulturnemu in medverskemu dialogu, krepijo sposobnost ljudi za aktivno sodelovanje pri obnovi njihovih skupnosti in jih ponovno povezujejo z družbo, v kateri živijo.

Vseživljenjsko učenje

Prostovoljstvo prispeva k osebnemu razvoju in učenju veščin in kompetenc, ki večajo zaposljivost. Tako je prostovoljstvo del Lizbonske strategije za doseganje bolj konkurenčnega evropskega trga dela preko priložnosti, ki se odprejo ob vključevanju v prostovoljno delo. To potrjujejo na primer sporočila Evropske komisije Uresničiti evropski prostor vseživljenjskega učenja (COM (2001) 678 konč., Bruselj), Resolucija Sveta o priznavanju vrednosti neformalnega in priložnostnega učenja v področju evropske mladine (2006/C 168/01) in številna poročila in projekti Evropskega mladinskega foruma. Sektor neformalnega izobraževanja

v Evropi se ne bi mogel nadaljevati, kot ga poznamo, brez prispevka neutrudnih prostovoljskih mladinskih voditeljev in vzgojiteljev.

Šport

Prostovoljci so najpomembnejši in nepogrešljivi vir športnih društev oz. klubov in prostovoljstvo v športu sestavlja največjo prostovoljno dejavnost v nevladnih organizacijah širom Evrope. Po podatkih Združenja evropskih nevladnih športnih organizacij (ENGSO) »delovno silo« športnih društev oz. klubov sestavlja 86 % prostovoljcev in 14 % plačanega osebja! Organizacije članice EYV 2011 Alliance so razočarane, da medtem ko Bela knjiga o športu (COM (2007) 391 konč.) in akcijski načrt Evropske komisije Pierre de Coubertin SEC (2007) 934, ki poziva k promociji prostovoljstva in aktivnega državljanstva preko športa, priznavata vpliv prostovoljstva v športu na politike EU, nedavno sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij naslovljeno Razvijanje evropske razsežnosti v športu (COM(2011) 12 konč.) ni vsebovalo konkretnih aktivnosti za odgovarjanje na izzive povezane z delom neprofitnih, na prostovoljstvu delujočih športnih organizacij ali za vzpodbujanje večjega priznanja prostovoljnega dela v športu.

Civilna zaščita

Prostovoljci so nepogrešljivi pri odzivu na naravne nesreče in aktivnostih za pripravljenost nanje, pri prvi pomoči in izobraževanju, pa tudi pri storitvah za pomoč prebivalstvu, kot so reševalna vozila, zdravstvena pomoč, psiho-socialna podpora in ukrepanje v primeru nesreč.

Razvoj

Prostovoljci sodelujejo v humanitarnih misijah, nudijo pomoč beguncem (humanitarna pomoč, sprejemni centri vključno s pravnim svetovanjem, zdravstvene storitve, skrb za duševno zdravje itd.). Mnoge razvojne politike so praktično neizvedljive brez prispevka lokalnih in mednarodnih prostovoljcev. Samo v misijah Združenih narodov vsako leto sodeluje preko 6.000 prostovoljcev. Člen 188 Lizbonske pogodbe predvideva, da EU vzpostavi okvir »za prispevek mladih Evropejcev k humanitarnim dejavnostim Unije« v obliki Evropske prostovoljske enote za humanitarno pomoč.

Družbena odgovornost podjetij

Evropska podjetja vedno bolj vidijo korporativne prostovoljske sheme (za zaposlene) kot način za povezavo z družbo,

kot vlaganje časa in virov v svoje skupnosti in podpiranje svojih politik družbene odgovornosti s konkretnim pomenom. Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. marca 2007 o družbeni odgovornosti podjetij: novo partnerstvo (2006/2133(INI)) poudarja pomen projektov, ki vključujejo aktivnost zaposlenih v skupnosti in poziva Evropsko komisijo, naj uresniči svojo zavezo za pripravo politik, ki bodo vzpodbujale uslužbenke institucij EU, da se vključijo v prostovoljne aktivnosti v skupnosti. V svojem sporočilu o izvajanju partnerstva za rast in delovna mesta: Evropa – središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij (COM (2006) 136 konč.) se Evropska komisija zavezuje h krepitvi politike podpiranja prostovoljskih in inovativnih naporov podjetij v smeri družbene odgovornosti. Videti je, da ta zaveza še vedno ostaja neuresničena, vendar pa organizacije članice zveze EYV 2011 Alliance z veseljem pričakujejo prihajajoče sporočilo Evropske komisije o družbeni odgovornosti podjetij, ki bo, upajmo, upoštevalo to vprašanje.

Gospodarska rast

Poročilo Prostovoljstvo deluje Inštituta za raziskave na področju prostovoljstva kaže, da se je organizacijam vsak evro, ki so ga porabile za podporo prostovoljcev, v povprečju povrnil v vrednosti 3 do 8 evrov. Poleg tega je projekt Primerljivi neprofitni sektor razkril, da po ocenah prostovoljski sektor prispeva 2–7 % k BDP naših nacionalnih gospodarstev. Nedavna raziskava Evropske komisije Prostovoljstvo v EU (februar 2011) je pokazala, da je s trenutno dosegljivimi podatki in instrumenti nemogoče primerno analizirati ekonomsko vrednost ali osveščati snovalce politik ali financerje o prispevku prostovoljcev k našim gospodarstvom, da bi prostovoljske politike osnovali na podlagi dokazov. Članice EYV 2011 Alliance pozivajo za skupno dogovorjeno metodo merjenja prostovoljstva po EU, da bi se lahko uresničilo koherentno snovanje politik glede prostovoljstva na podlagi dokazov.

Članice EYV 2011 Alliance uporabljajo dotacijo Evropske komisije skupaj s sofinanciranjem 14 organizacij članic Usmerjevalne skupine in fundacij Robert Bosch in Telefonica za delo na strategiji evropske politike za prostovoljstvo, ki bo služila kot načrt za ustvarjanje vzpodbudnega okolja za prostovoljstvo po Evropi. Cilj te strategije je prostovoljstvo zasidirati med osrednje teme pri snovanju politik in Evropsko leto prostovoljstva 2011 se kaže kot prelomnica pri delu v smeri proaktivnega načrta politik za promocijo aktivnega

državljanstva. Potencialna dediščina Evropskega leta prostovoljstva 2011 bi lahko bilo oblikovanje stalnega foruma nacionalnih vlad za primerjavo politik in izmenjavo izkušenj pri podpori prostovoljstvu prijaznim politikam ter horizontalni pristop k oblikovanju politik, ki pomeni, da se brez ocene vpliva na prostovoljne aktivnosti ne bo oblikovalo novih politik na področjih, ki se takih aktivnosti dotikajo. Močnejši mehanizmi na ravni EU in na nacionalni ravni v podporo organizacijam in infrastrukturi, ki nudijo priložnosti za prostovoljstvo, tako civilna družba kot vladne iniciative, bi lahko bili dodaten element v dediščini, skupaj s seznamom kriterijev za dobre prakse pri podpori prostovoljstvu na različnih ravneh upravljanja.

Mreža EYV 2011 Alliance, preko svojih šestih delovnih skupin in širokega posvetovanja ter aktivnega sodelovanja z deležniki, s pozitivnimi pričakovanji čaka Evropo po Evropskem letu prostovoljstva 2011 z bolj vzpodbudnim okoljem za prostovoljstvo in poziva snovalce politik in deležnike na vseh ravneh, naj sodelujejo pri razvijanju Strategije evropske politike za prostovoljstvo, ki bo vodila do še večjega prispevka prostovoljcev in njihovih organizacij h kohezivni in povezani Evropi, ki proslavlja evropsko raznolikost, ki jo odsevajo prostovoljci.

Prevod prispevka Gabrielle Civico
iz revije Coyote št. 17, julij 2011.

Evropsko leto prostovoljstva 2011

“Bodi prostovoljec, spreminjaj svet!”

Alja Bebar

Zakaj evropsko leto prostovoljstva?

Prostovoljske dejavnosti prinašajo bogato učno izkušnjo, omogočajo razvoj družbenih veščin in kompetenc ter prispevajo k solidarnosti. Delo, ki ga opravljajo prostovoljci vseh starosti, je ključno za razvoj demokracije in predstavlja eno izmed temeljnih načel Evropske unije. Evropska komisija je novembra 2009 z Odločbo Sveta o evropskem letu prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje aktivnega državljanstva (2011) razglasila leto 2011 za evropsko leto prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje aktivnega državljanstva.

Splošni cilj evropskega leta je bil spodbujati in podpirati prizadevanja, da bi se v civilni družbi ustvarili ugodni pogoji za prostovoljstvo na ravni Evropske unije in povečala prepoznavnost prostovoljnih dejavnosti. Tako so za cilje evropskega leta prostovoljstva obveljali vzpostavljanje ugodnega okolja za prostovoljstvo v Evropski uniji, okrepitev pristojnosti organizatorjev prostovoljskih dejavnosti za izboljšanje kakovosti, priznavanje prostovoljske aktivnosti ter dvig zavesti o koristih in pomembnosti prostovoljstva. Z namenom doseganja zastavljenih ciljev je evropsko leto na evropski ravni vključevalo niz dogodkov, kot so konference, okrogle mize in posveti, izmenjave izkušenj in dobrih praks, izvedbe študij, informativne in promocijske kampanje ter izmenjave prostovoljcev po državah članicah Unije.

Karavana prostovoljstva, osrednji dogodek evropskega leta prostovoljstva

Slovenska karavana prostovoljstva se je odvijala od 20. do 25. maja 2011 v

dvajsetih krajih po Sloveniji. Vsebinsko je bila usmerjena v krepitev ozaveščenosti splošne javnosti o pomenu prostovoljstva, predstavitev systemskega okvira za razvoj prostovoljstva ter promocijo korporativnega prostovoljstva in prostovoljstva v javni upravi.

V Ljubljani so aktivnosti potekale vsak dan od 20. do 25. maja 2011 v prostorih Mestnega muzeja Ljubljana. Vsak dan je bila obravnavana druga tema, ki so jo predhodno potrdili predstavniki nevladnih organizacij, ki sodelujejo v nacionalnem usklajevalnem odboru. Dogajanje se je odvijalo v različnih prostorih, ki so bili namenjeni različnim aktivnostim, tj. vsebinskim razpravam, srečevanju organizacij, prostovoljcev in izmenjavi idej, predstavitvi prostovoljskih organizacij in predstavitvi evropske dimenzije prostovoljstva v kotičku IKT, pojasnjuje Vanda Remškar Pirc z Ministrstva za javno upravo (MJU). Posebnost evropske karavane prostovoljstva v Sloveniji je bila organizacija dodatnih devetnajstih lokalnih dogodkov. Med opaznejšimi dogodki v prvi polovici leta je Vanda Remškar Pirc izpostavila tudi dogodka Dan za spremembo in Festival prostovoljstva v organizaciji Slovenske filantropije in drugih prostovoljskih organizacij, odmevno akcijo Simbioz@ ter Festival za 3. življenjsko obdobje.

Prostovoljstvo v Sloveniji v prihodnje

»Menim, da so bili zastavljeni cilji v pretežni meri doseženi. Prostovoljstvo je v tem letu postalo aktualna tema in zato bolj prepoznavno tudi v širših družbenih krogih in ne zgolj med tistimi, ki so sami

del tega altruističnega sveta,« meni Vanda Remškar Pirc. Hkrati pa na Ministrstvu za javno upravo poudarjajo, da se aktivnosti z iztekom tega leta nikakor ne smejo ustaviti. Zato je MJU v letošnjem letu razpisalo sofinanciranje projektov NVO za spodbujanje prostovoljstva za naslednja tri leta v skupni vrednosti 148.939,25 evra, za prepoznavnost pomena prostovoljstva in pomena transparentnosti doseženih rezultatov prostovoljcev in prostovoljskih organizacij pa si bodo morale prizadevati tudi NVO in prostovoljske organizacije. »Med aktivnostmi, ki jih načrtujemo v prihodnosti, je najbrž najpomembnejša obveznost Vlade Republike Slovenije, da v skladu z Zakonom o prostovoljstvu sprejme strategijo razvoja prostovoljstva in prostovoljskega dela, ki bo določila temeljne politike in ukrepe spodbujanja prostovoljstva in prostovoljskega dela za petletno obdobje. Za spremljanje njenega izvajanja je predvidena ustanovitev stalnega delovnega telesa vlade, v katerega bi bile vključene in ga bodo tudi vodile nevladne/prostovoljske organizacije. Strategija razvoja prostovoljstva bo tako postala krovni nacionalni razvojni dokument o prostovoljstvu, ki izhaja iz načel trajnostnega razvoja in integracije razvojnih politik ter povezuje vizijo in cilje. V pomoč pri pripravi strategije pa bodo tudi dokumenti oziroma smernice razvoja prostovoljstva na ravni EU, ki sta jih letos sprejela Svet EU (Vloga prostovoljstva v socialni politiki, dokument št. 14552) in Komisija EU v sporočilu Parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij (Sporočilo o politikah EU in prostovoljstvu: priznavanje in spodbujanje čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v EU),« so še sporočili z Ministrstva za javno upravo.

Stripovski natečaj Zavoda MOVIT na temo Evropske prostovoljne službe in prostovoljstva

Živa Mahkota, ZAVOD MOVIT

Zavod MOVIT je letos ob evropskem letu prostovoljstva organiziral natečaj za najboljši strip, namen natečaja pa je bil spodbuditi zanimanje za mednarodno prostovoljstvo in informirati mlade ter splošno javnost o aktivnostih, ki potekajo v okviru tega leta.

Vsebinski poudarek natečaja sta bila Evropska prostovoljna služba (krajše tudi EVS) in predstavitev koristi, ki jih v obliki učnih in medkulturnih izkušenj le-ta prinaša organizacijam in posameznikom. Poleg tega smo z natečajem proslavili 15 let EVS-a!

Najboljši strip je bil uporabljen na promocijskem letaku za Evropsko prostovoljno službo, ki si ga lahko ogledate na sosednji strani.

Na natečaju so lahko sodelovali vsi mladi, stari od 13 do 30 let. K sodelovanju smo povabili tudi vse prostovoljce EVS, ki so bili takrat v Sloveniji na prostovoljni službi EVS, saj jo lahko prav oni najbolje predstavijo. Tudi zmagovalki natečaja sta prostovoljki EVS, in sicer Laura Losilla iz Španije in Sarah Bailey iz Velike Britanije, ki prostovoljno službo EVS opravljata v Mladinskem centru Brežice.

Z njima smo opravili tudi intervju:« z naslednjim stavkom »Odgovorili sta nama na nekaj kratkih vprašanj:

Kako sta izvedeli za natečaj?

Za natečaj sva izvedeli na usposabljanju EVS v Bohinju v prvih mesecih bivanja v Sloveniji.

Kakšno tehniko in programsko opremo sta uporabili pri oblikovanju stripa?

Uporabljali sva kombinacijo programskih orodij »Freehand Macromedia« in »Adobe Illustrator«.

Je bila vajina mentorica ali koordinatorka vključena v vajino sodelovanje na natečaju?

Najina koordinatorka Nataša Kalin nama je pomagala pri prevodu besedila iz angleščine v slovenščino.

Kje sta dobili navdih za svoj strip? Ali izraža vajine izkušnje, ki sta jih pridobili kot prostovoljki EVS?

Najin namen je bil ustvariti zabaven in barvit album. Izraža najine takratne izkušnje in kaj sva si želeli, da bi se nama še zgodilo.

Je oblikovanje tudi del vajinih aktivnosti v sklopu projekta EVS?

Tako oblikovanje, fotografija, filmska produkcija in organizacija dogodkov so del najinih aktivnosti v Mladinskem centru Brežice. Poleg tega poučujeva angleščino in španščino ter po šolah predstavlja svoji državi.

Kakšno je življenje v Sloveniji? Se kako razlikuje od življenja v vajinih državah?

Sarah: V Sloveniji zelo uživam. Življenjski stil

je mnogo bolj sproščen kot v Angliji in bolj usmerjen v skupnost. Zelo mi je všeč hrana, tudi ljudje so zelo prijateljski in odprti.

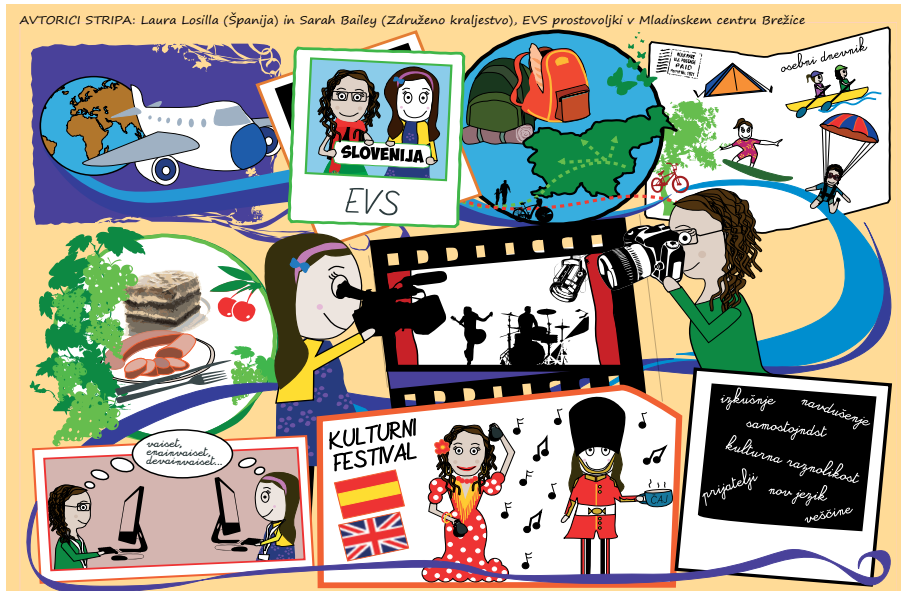
Laura: Slovenija je zelo drugačna od Murcie v Španiji. Narava je lepa in življenje je mirno. Mislim, da so Slovenci s svojim optimističnim karakterjem zelo podobni Špancem. Zelo mi je všeč slovenska hrana, vino in »kremšnite«!

Kaj je najpomembnejša stvar, ki ste se jo naučili kot prostovoljki EVS?

Najpomembnejše je, da sva se veliko naučili o samih sebi, svetu, v katerem živimo, in različnih državah. Ugotovili sva, da je že v Sloveniji mnogo različnih kultur, verjetno zaradi raznolikih sosednjih držav.

Kaj bi rekle drugim mladim, ki razmišljajo, da bi postali prostovoljci EVS?

Izkušnje EVS ne gre zamuditi. S programom se vključiš v novo skupnost in postaneš njen del. Preko EVS-a sva spoznali nekaj krasnih ljudi, se vključili v nove in zanimive aktivnosti ter potovali po državi. Stroški so nizki, izkušnja pa nama je spremenila življenje.

Prostovoljno delo starejših

Prostovoljno delo postaja vedno bolj priznano kot priložnostna učna izkušnja za ljudi vseh starosti. Zlasti je priznano kot način nudenja novih učnih priložnosti starejšim državljanom, ki spodbuja proces aktivnega staranja in poudarja prispevek starejših v naši družbi. Starejši so bogat vir modrosti in izkušenj, iz katerih bi morala družba črpati veliko več kot je bilo to v navadi v zadnjem času.

Akcija Projekti prostovoljnega dela starejših, v okviru programa GRUNDTVIG, je oblika dvostranskega mednarodnega partnerstva, pri katerem je osrednja aktivnost izmenjava prostovoljcev, ki morajo biti stari 50 let ali več. Organizacija, ki je v projektu Prostovoljno delo starejših, pošlje na tujo partnersko organizacijo od 2 do 6 prostovoljcev, hkrati pa se s partnerstvom zaveže, da bo prostovoljce iz partnerske organizacije tudi gostila. Trajanje prostovoljstva je od 3 do 8 tednov.

Zanimanje slovenskih starejših ljudi za prostovoljno delo v tujini je veliko, saj se zavedajo, da jim ta aktivnost lahko prinese izboljšanje osebnih, jezikovnih, socialnih in medkulturnih spretnosti in kompetenc, poleg tega pa je odlična priložnost za prispevek k naši družbi v smislu aktivnega državljanstva. Prostovoljce se pred odhodom v tujino ustrezno pripravi, zato so vsi njihovi strahovi in pomisleki odveč.

»Ker sem otrokom veliko pomagala pri učenju in domačih nalogah, sem imela občutek, da nekomu dajem nekaj, kar mu manjka, s tem pa ga dopolnjujem in mu odpiram nove poglede in možnosti«, je izjava ene od slovenskih prostovoljk, ki jo je Zavod za novodobno izobraževanje, v okviru akcije Prostovoljno delo starejših, poslal v Nemčijo. Nemška prostovoljka, ki so jo gostili, pa je izjavila: »To prostovoljno delo je bila moja največja pustolovščina v življenju in vesela sem, da sem si upala storiti ta korak. Hvala vam vsem za priložnost.«

Urška Slapšak, koordinatorica programa GRUNDTVIG
CMEPIUS

Priznanja najboljšim prostovoljcem preteklega leta

Mladinski svet Slovenije je pod pokroviteljstvom predsednika RS dr. Danila Türka na Brdu pri Kranju razglasil najboljše prostovoljce in prostovoljske projekte za leto 2010. Na natečaj je 135 različnih prijaviteljev prijavilo 168 posameznikov in 58 projektov; skupno število prijav se je v primerjavi z lanskim letom tako povečalo kar za 39.

Naziv naj prostovoljski projekt 2010 je prejel projekt MAKIFEST – festival mladinske altruistične kulture. V projektu, ki so ga zasnovala dijakinja, sedaj sodeluje kar 260 prostovoljcev. Naj mladinski projekt 2010 je postal projekt MariBAJK – kreativna prenova starih koles v izvedbi prostovoljcev Mladinskega informacijsko-svetovalnega centra Infopeka iz Maribora, in sicer za projekt, v katerem so mladi združili okoljevarstvene vidike z ustvarjalnostjo in zabavo ter hkrati opozorili na pomanjkljivosti v javnem prometu v lokalni skupnosti.

Za naj prostovoljko so bile v različnih starostnih kategorijah razglašene Urša Bernardič, Taja Borštnar in Jadranka Ravnihar, za naj prostovoljca pa Stanko Železinger, Benjamin Tomažič in Marko Škrajnar.

Posebni priznanji sta prejela tudi društvo Ekologi brez meja za projekt Očistimo Slovenijo v enem dnevu! in Sara Munda.

Alja Bebar

Projekt, ki je omrežil mlado in staro

»Doma smo pred tremi meseci dobili internet in računalnik. Nisem se ga upala dotakniti, ker sem se bala, da bom kaj pokvarila. Danes so se mi delavnice zdele super in še večkrat bi lahko bile,« je udeleženka Marina na kratko povzela splošno mnenje udeležencev projekta Simbioz@.

Simbioz@, e-pismena Slovenija, največji prostovoljski projekt letošnje jeseni, je v tednu e-opismenjevanja, od 17. do 21. oktobra, na več kot 240 lokacijah v 120 občinah po vsej Sloveniji povezal starejšo in mlajšo generacijo ter poskrbel, da so mladi prostovoljci starostnikom na razumljiv in priazen način predstavili osnove uporabe računalnika. Na brezplačnih računalniških delavnicah, v pripravo katerih je bilo vloženih več kot 10.000 prostovoljskih ur, se je družilo več kot 5700 udeležencev in 2400 prostovoljcev, ki so skupaj premagali strah in si izmenjali izkušnje.

Alja Bebar

Publikacije o Evropski prostovoljni službi

V tem poglavju so predstavljene publikacije, namenjene različnim akterjem Evropske prostovoljne službe. Nekatere organizacije nudijo podporo pri načrtovanju projekta EVS, njegovi izvedbi, vključevanju mladih z manj priložnostmi, dodajanju učne vsebine, druge pa vsebujejo praktične napotke za organizacije in prostovoljce.

PUBLIKACIJE ZAVODA MOVIT:

Publikacija EVS XXL

Namenjena je koordinatorjem Evropske prostovoljne službe, v njej pa so na voljo napotki, kako se lotiti priprave projekta

Evropske prostovoljne službe, od priprave na aktivnost, izvedbe aktivnosti in podpore prostovoljcu po vrnitvi domov. Posebna pozornost je namenjena doseganju kakovosti pri projektih EVS, kako se izogniti težavam in kakšne spremembe v organizaciji lahko prinese projekt EVS. Predstavljeni so konkretni primeri projektov EVS skupaj z mogočimi zapleti in rešitvami.

Publikacija Samo za drzne

Pomembna vsebina programa. Mladi v akciji je vključevanje mladih z manj priložnostmi. V publikaciji Samo za drzne si lahko

preberete, na kakšen način lahko vključimo to ciljno skupino v različne akcije programa, med njimi v projekte Evropske prostovoljne službe. Predstavljeni so načini, kako mlade navdušiti za tovrstne projekte, kako ohraniti motivacijo, kako ravnati s partnerskimi organizacijami in zakaj se sploh lotiti tovrstnih projektov, ter praktični napotki, povezani z izvedbo tovrstnih projektov.

Publikacija Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje v programu Mladi v akciji

Pridobivanje ključnih kompetenc je ena bistvenih značilnosti projektov Evropske prostovoljne službe. V publikaciji je opisanih osem ključnih kompetenc in predstavljeno

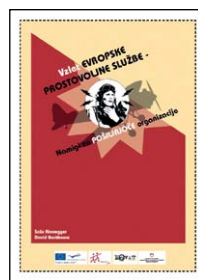
to, kako lahko mladi s sodelovanjem v mednarodnih mladinskih projektih te kompetence pridobijo ter kasneje v življenju tudi koristno uporabijo.

Napotki za pošiljajoče organizacije »Vzlet Evropske prostovoljne službe«

V tej publikaciji je predstavljen nekaj možnosti, ki jih lahko mladim ponudi Evropska prostovoljna služba (EVS), ter delo, ki ga je treba opraviti, da bi se uspešno pripravili na vlogo pošiljajoče organizacije v projektu EVS ter jo kasneje tudi uspešno odigrali.

www.mva.si/ogledalo/publikacije/

Pogosta vprašanja o Evropski prostovoljni službi

Odgovori na osnovna vprašanja o Evropski prostovoljni službi – kdo lahko sodeluje, v katerih državah, kaj je pošiljajoča in kaj gostiteljska organizacija, kako poiskati organizacijo ...

www.mva.si/faq/

DRUGE PUBLIKACIJE O EVS

Priročnik za organizacije pri projektih Evropske prostovoljne službe (Mreža MaMa):
www.mreza-mama.si/static/images/usrupl/Publikacije/evs_prirocnik_net.pdf

Publikacija o kakovosti v Evropski prostovoljni službi »Hopscotch to EVS« (SALTO SEE):
www.salto-youth.net/rc/see/resources/seepublications/hopscotchevs/

Publikacija »Use your hands to move ahead« za povečanje vključevanja mladih z manj priložnostmi v kratkoročne projekte EVS (SALTO Inclusion):
www.salto-youth.net/rc/inclusion/inclusionpublications/inclusionforall/UseYourHands/

Publikacija »Conflict What an Opportunity!«, namenjena reševanju konfliktov med akterji v projektih Evropske prostovoljne službe (češka nacionalna agencija programa MvA):
www.mladezvacki.cz/fileadmin/user_upload/publikace/Brozura_COME.pdf

Vodnik po Evropski prostovoljni službi (irska nacionalna agencija programa MvA):
www.volunteerfingal.ie/images/stories/PDF/evsguide_ireland.pdf

Brošura o Evropski prostovoljni službi (irska nacionalna agencija programa MvA):
www.leargas.ie/media/Hands%20on%20Guide%20EVS.pdf

Vodnik po Evropski prostovoljni službi v obliki stripa (romunska nacionalna agencija programa MvA):
www.evspedia.ro/wiki/docs/evs-cartoon-guide

Vodnik za mlade, ki razmišljajo o udeležbi v Evropski prostovoljni službi:
www.healthynetwork.org/public/booklets/901DE02A10B152469D071462139BA121/index.html

Do vseh povezav lahko neposredno dostopate iz elektronske različice revije Mladje, ki je dostopna na www.mva.si/ogledalo/publikacije/.

Orodja za iskanje partnerjev za projekte evropske prostovoljne službe

Evropska baza akreditiranih gostiteljskih in pošiljajočih organizacij EVS

Vse organizacije, ki želijo gostiti projekt Evropske prostovoljne službe ali poslati prostovoljca na EVS, morajo biti najprej akreditirane. Vse akreditirane organizacije EVS so vpisane v evropsko bazo organizacij EVS. Po bazi lahko iščete glede na državo, tip akreditacije (pošiljajoča/gostiteljska), temo projekta in druga merila.

http://ec.europa.eu/youth/evs/aod/hei_en.cfm

Baza organizacij EVS in prostovoljcev Youth Networks

V neformalni bazi organizacij EVS in prostovoljcev lahko objavite prosto mesto za prostovoljce EVS ali iščete mesta za prostovoljce ter sodelujete pri projektih.

Tu so tudi objavljeni dogodki, povezani z Evropsko prostovoljno službo, mnogo organizacij, ki delujejo na področju prostovoljstva, pa predstavljajo rezultate svojih projektov. Spletno skupnost ustvarjajo mladinske organizacije.

www.youthnetworks.eu

Mailing lista za iskanje partnerjev EVS

Z včlanitvijo v to skupino dobivate sporočila o prostih mestih za prostovoljce EVS neposredno v svoj spletni poštni nabiralnik. Skupina je nastala kot rezultat enega od seminarjev za vzpostavljanje partnerstev, odprta pa je za vse organizacije, ki delujejo na področju Evropske prostovoljne službe.

<http://groups.yahoo.com/group/EVSPartners/>

Spletna baza za iskanje partnerjev Otlas

Spletna baza Otlas je namenjena iskanju partnerjev za projekte v okviru programa Mladi v akciji. Organizacije, vpisane v bazo, lahko filtrirate po različnih merilih: državi partnerjem državi, v kateri poteka aktivnost, akciji (akcija 2 = EVS), ključnih besedah, imenu organizacije. V bazo lahko vpišete tudi svojo organizacijo, tako da lahko tudi drugi najdejo vas.

Spletno bazo Otlat upravlja Salto Information Resource Centre.

www.salto-youth.net/tools/otlat-partner-finding/

Spletni bazi mladinskih organizacij v Evropi in Jugovzhodni Evropi slovenske nacionalne agencije programa Mladi v akciji in Eurodeska Slovenija

Morebitne kontakte lahko poiščete tudi v spletni bazi organizacij slovenske nacionalne agencije programa Mladi v akciji in Eurodesk Slovenija, aktivnih na področju mednarodnih partnerskih projektov, ter vanjo vpišete tudi svojo organizacijo. Spletna baza vsebuje podatke o več kot 1000 organizacijah iz 39 evropskih držav.

www.mva.si/eu/

Če iščete partnersko organizacijo iz Jugovzhodne Evrope (Albanije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Hrvaške, Srbije, Kosova ter FYRO Makedonije), lahko kontakte poiščete v bazi partnerskih mladinskih organizacij iz JV Evrope.

www.mva.si/see/

Podpora Eurodeska pri iskanju partnerjev: spletni forum in evropska mreža Eurodeskovih partnerjev

Eurodesk Slovenija na forumu sproti objavlja vsa povpraševanja za iskanje partnerjev, ki jih po svojih kanalih prejmejo Nacionalna agencija programa Mladi v akciji, Eurodesk Slovenija ter drugi Eurodeskovi nacionalni in regionalni partnerji. <http://partnerji.mojforum.si/> Če želite tudi sami objaviti svoj projekt na spletnem forumu, pišite na info@eurodesk.si.

Eurodesk bo vašo prošnjo/objavo za iskanje partnerjev poslal tudi evropski mreži nacionalnih in regionalnih Eurodeskovih partnerjev. Nekaj najzanimivejših objav za iskanje partnerjev objavlja Eurodesk Slovenija tudi v svojem brezplačnem elektronskem informatorju. Nanj se lahko naročite na www.eurodesk.si ali po e-pošti.

Sporočilo Mladinskega sveta Slovenije:

Letos obdarujemo drugače ...

Vse to podarjamo mladinske organizacije.

V člani se!

Podpira nas:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

www.mss.si

In this issue you can read...

AKTUALNO

The article discusses the various views on volunteering and how these views are implemented in the recently adopted Act on volunteering. It compares different national institutions' frameworks regarding volunteering and stresses the importance of informal learning and competence building in the process of performing volunteer work. While the latter two are regarded as key beneficial factors of involvement in the European Voluntary Service, the article, though appraising its adoption, warns against the elements of permanent employment included in the aforementioned Act.

INTERVJU

An interview with Urban Presker from Institute Voluntariat, one of Slovenia's largest volunteer organisations with two decades of tradition, highlights some of the key aspects of volunteering, especially with regard to the young people. It discusses the motivational factors that stimulate youth to do volunteer work as well as the possibilities and benefits of doing volunteering as a youth with fewer possibilities, and inquires about good practices.

V ŽARIŠČU

In light of the decision to designate 2011 as the European Year of Volunteering, we have looked into European political decisions in the past regarding youth policies and volunteering, as well as into possible policies awaiting youth workers and organizations in years to come. The article discusses the link between youth and voluntary work, stressing that EU policies in the voluntary sector and the concept of the importance of cross-border mobility of volunteers have evolved primarily as part of a broader youth policy with the EVS programme still being the most important EU's contribution to international volunteering as well as the most widespread scheme of young volunteers' mobility in Europe.

V AKCIJI

The contributions in this section vary from an introduction of the EVS programme, the statistical account of the EVS projects in Slovenia and Slovenian volunteers that have taken a part in an EVS project with a follow-up discussion on the future of the project, a step-by-step guide for the organizations to gaining an accreditation for an EVS project and a guide for potential participants, to an article on the importance of the support before the start of the EVS service and an introduction to good practices that have successfully merged the benefits of volunteering into their projects. It also includes a first-hand report on the presentation of the awards for the best projects realised as part of European Voluntary Service.

REFLEKSIJE

This section is focused on European Voluntary Service projects, their advantages and challenges as seen through the eyes of EVS volunteers themselves; it brings the report on a magazine on volunteering done by Liene Palena that during the course of her EVS in Slovenia gathered reports by volunteers all across Europe and assembled it into a bulletin, a report by a Slovenian host organization, and several testimonials by Slovenian EVS volunteers.

COYOTE

The translation of the article by Gabriella Civico initially published in the COYOTE magazine sheds some light on various aspects of volunteering in European Union today and focuses on several objectives in the framework of the European Year of Volunteering while discussing their benefits to European society as a whole.

ZGODILO SE JE

In this section, the Ministry of Public Administration share their view on the passing European Year of Volunteering. We also talked with the winners of the national competition for the best comics on the topic of volunteering that finished this July.

TELESKOP

In this section, we covered some of the recent events in the field of voluntary work, namely the presentation of the yearly national awards for best volunteers and best volunteer projects as well as Simbioz@, e-pismena Slovenija, a national inter-generational volunteer project on computer literacy. There is also an article dealing with voluntary work performed by the members of the older generations taking part in the GRUNDTVIG programme.

VIRI

This section brings practical information and a list of resources providing for organisations looking for partner organisations for a European Voluntary Service project as well as a presentation of publications aimed at actors of the European Voluntary Service, ranging from topics such as planning, conduct, involvement of young people with fewer opportunities to practical guidance for organizations and volunteers.

Zavod Movit vam v letu 2012 želi čim več
inovativnih in ustvarjalnih projektnih idej, jasnih
ciljev, bogatih vsebin, učinkovitih metod in
merljivih učinkov!

INFORMACIJE

ZAVOD MOVIT

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Tel: 01/430 47 47
E-pošta: info@mva.si
Splet: www.mva.si

DRUGE UPORABNE SPLETNE POVEZAVE:

- Evropska komisija, program MLADI V AKCIJI:
<http://ec.europa.eu/youth>
- Izvajalska agencija za izobraževanje,
avdiovizualno področje in kulturo:
<http://eacea.ec.europa.eu>

Publikacija je narejena s pomočjo podpore Evropske komisije in Urada RS za mladino. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Mnenja in stališča izražena v tej publikaciji ne izražajo nujno tudi mnenja Nacionalne agencije programa MLADI V AKCIJI. Slikovni material je posnet na aktivnostih, sofinanciranih s sredstvi programa MLADI V AKCIJI. Fotografije so pridobljene iz Centralne avdiovizualne knjižnice Evropske komisije, iz arhiva Nacionalne agencije ali od avtorjev tekstov in njihovih organizacij.